మానవధర్మప్రదీపిక

882
8577

వేదాంతగ్రంథాలు

శ్రీరస్తు.

శ్రీ [illegible]

మానవధర్మప్రదీపిక.

మొదటిసంపుటము.

ఇది

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] సుబ్రహ్మణ్య [illegible] చే

రచియింపబడి

పండితులచే పరిశోధింపబడి

సర్వజనోపకారంబగునట్లు

[illegible]

[illegible]

కావలి

[illegible] ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడినది.

1912.

[illegible]

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీసుబ్బరాయపద్యంబులను

మానవధర్మప్రదీపిక.

మొదటి సంపుటము.

లోకహితార్థంబుగ బ్రాహ్మణక్రాక నివాసుండును

సాధుజనామోదుండును సాంఖ్యతారకా

మనస్కోపాసకుండునునగు

పోకూరు సుబ్బరాయునిచే

రచియింపంబడి

పండితులచే సరిజూపించి

సర్వజనాహ్లాదకరంబగునటుల

తియ్యబిండి మల్లయ్యగారున్ను మరికొందరి యొక్క

ద్రవ్యసహాయంబున

కావలి

ఎడ్వర్డు ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడియె.

1912.

దీని వెల 4 అణాలు.

శ్రీ

విజ్ఞప్తి.

శ్రీమద్వేదాంతసారులును - మహాయోగపురుషులును - భావాతీతులును - విశ్వబ్రహ్మవంశోద్భవులును - సువర్ణసగోత్రస్థులును - హానుమునిగిరి నివాసకులునగు చెరుకూరి శివరామబ్రహ్మేంద్ర యచలగురుస్వాములు మదీయ జన్మసాఫల్యతనుగుణించి శ్రీరాజయోగముపదేశించి కొన్నిదినంబుల కనుభవజ్ఞానమును పరిశీలించి కవిత్వసిద్ధిగలుగనభయంబొసంగె నంతకొందఱుమిత్రులభిలషింపనేను గురుతారావళియును - మైరావణనాటకంబును - శ్రీమామహేశ్వరశతకంబును - త్రిపురాసురవధయును - సుగుతిపద్యములను-యచలమార్గంబును - సుందరాకాండంబును - వచనరీతిలఘు వైద్యశాస్త్రంబును - రచియించినాడ - ధనము లేమిచే కొందరి ద్రవ్యసహాయమువలన 1905 సంవత్సరంబున రచియించిన సుబ్బరాయపద్యములను మానవధర్మప్రదీపికయం దున పూర్వభాగమునున్ను 1910 న సంవత్సరములో రచియించిన రెండవ సంపుటమగు వుత్తరభాగమును మాత్రము ముద్రింపించడమైనది.

ఇట్లార్యజన విధేయుడు,

పోకూరు సుబ్బరాయుడు,

బ్రాహ్మణకాశిక.

గీ॥ సత్వభావులుగురుమూర్తి సములుక్రొత్త- పల్లెబ్రహ్మయ్య ధరపొండి పాటికామ - యార్యులాదిగ పెద్దలనభినుతించి - గ్రంధమొనరింతు పరమేశుకరుణగలుగ.

శ్రీ

విషయసూచిక.

ఈగ్రంథమందున మనుష్యవర్తనమున్ను - గృహజలశల్యవాస్తువులున్ను - ముహూర్తప్రకరణమున్ను - కాలమానస్థితిగురించిన సుభిక్షదుర్భిక్షవర్ణనయున్ను - గ్రహోదయాస్తమానాభివర్ణనమున్ను - గ్రహణఫలమున్ను - ప్రశ్నావిషయమున్ను - శకునవిషయములున్ను - యంత్రవిషయములున్ను - బాలగ్రహచికిత్సావిషయములున్ను - స్వప్నఫలవిషయములున్ను - ఛాయాపురుషాది విషయములున్ను - సాముద్రికవిషయమున్ను - వైద్యవిషయమున్ను సంగ్రహముగా చేర్చబడియున్నవి.—దీని వెల అణాలు ౦—౪—౦.

ఈగ్రంథముయొక్క రెండవసంపుటమును ఉత్తరభాగంబున స్త్రీపురుష వర్తనలున్ను - ప్రయాణాది ముహూర్తవిషయములున్ను - గోచార, శకున ఫలములున్ను - సాముద్రికాది ధర్మములున్ను - గృహస్థధర్మములున్ను - వైద్య విషయమున్ను - మోక్షానుకూలమగు సమస్తధర్మములున్ను - సుమతిశతకమును - అచలమార్గమున్ను - అష్టాంగయోగ నిరూపణమున్ను - సంగ్రహముగా చేర్చబడియున్నవి.

దీని వెల అణాలు ౦—౪—౦.

ఇట్లు సుజనవిధేయుడు,

పోకూరు సుబ్బరాయుడు.





శిష్యులు.   గురువు శివరామమూర్తి.   శిష్యులు.

శ్రీరస్తు.

శ్రీవుమామహేశ్వరాయనమః

శ్రీసుబ్బరాయపద్యములను

మానవధర్మప్రదీపిక

పూర్వభాగము.

శ్లో॥ గురుబ్రంహా గురోర్విష్ణుః । గురుర్దేవో మహేశ్వరః।
గురుసాక్షాత్పరబ్రహ్మః । తస్మైయిశ్రీ గురవేనమః ॥

శ్రీగిరిజామనోధవుడు శ్రీలలరాఘచు నిండుకోర్కెచే ।
నాగరికంబుకై సలిల నామకకన్యశశాంకవహ్నుల ।
న్వేగధరించియందునను వేట్కజనించక నాశ్రయింపగా ।
నీగసుభూషణాకృతి వహించుఘనోగ్రునుతింతు నెమ్మదిన్ ॥

ఉ॥ శ్రీలలనాజనార్దనుల జెల్వగుశైలజ భూతనాథుల - న్బా లగభారతీవిధుల సామజవక్త్రగురుప్రకాండము - న్మేలగు భక్తి చేగొలచి మేదినిమాయిలవేల్పులైనశ్రీ - వ్యాళకులేంద్రుపేర కృతిప్రాశి సమర్పణజేతుబ్రోవగ్ ॥ కం॥ కృతిలో పద్యములకు తుద - నతికెదనే సుబ్బరాయుడనునది మొదలీ - క్షితిగలసర్వాఖ్యలున - న్నతినెనరున నాదిశేషుడా! రశిబ్రోవఁ ॥ సీ॥ వసుధవిశ్వబ్రహ్మ వంశసాగరసోముడఖిల తేజోవంతుడపులమాన - నుండు సజ్జనసమ్మతుండు పోకూరు వీరాచార్యుడను ఘనుండలరుచుండు - నచ్చమాంబాయన సతనికళత్రంబు యమ్మిథునంబునకవతరించి - న ట్టి పుత్రత్రయంబతియోగ్యులనవచ్చు నందునమత్పితృ డమలయశుడు - సుబ్బరాయాంహ్మయుడని సొంపుమీరు - మాతృకభిధాన మనినకామాక్షమాంబ - వారిలకుముద్దు తనయుండ పరగనన్ను సుబ్బరాయుండటందురు సుబ్బరాయ ॥ గీ॥ మానువంశగోత్ర మరయభదాశ్వాస - మనెడినామమయ్యె వినుమునీను - పూర్ణ కరుణవలన బొడమువంశంభును - నన్ను నేలవలయు పన్నగేంద్ర ॥ గీ॥ పూర్వకవుల నెల్ల పూర్ణభక్తిసలంతు - నిప్పుడున్న వారిగొప్ప జేతు - కుకవిగణము మీదగురి నిల్వదెప్పుడు - సుఖమొసంగిబ్రోవు సుబ్బరాయ ॥ గీ॥ చందశబ్ద ప్రబంధముల్ చదువలేదు - ఎరుగ కావ్యంబులెట్టివో ధరణిలోన - గ్రంధవాచకమూలేదు ఘనులుదరచ - దైవకృపవల్లజేతు గ్రంధముఫణీంద్ర ॥ కం॥ బాలులపలుకులువతుగా - నాలించుచుకోపభావమందకప్రేమ - న్బాలించ బుధవరస్తుతి - చాలాజేయుచునుభువిని సాహస్రఫణా ॥ గీ॥ గ్రంధమున పూర్వభాగంబునందుజ్యోతి - షమునుయుత్తర భాగంబు జదివిజూడ - జనులసంసారధర్మముల్ ఘనులమతము - నెరుక బడప్రాతు ధరణిలో గరళదంష్ట్రా ॥ సీ॥ శ్రీవసుంధరను

ప్రశిద్ధిగా భరియింప నేదేవునకుజెల్లు నీకుగాక - బలిసద్మమునను దోర్బలశక్తినివశింప నేదేవునకుజెల్లు నీకుగాక - పద్మనాభునకు తల్పంబౌచు ప్రబలంగ నేదేవునకుజెల్లు నీకుగాక - చంద్రశేఖరుని భూషణరీతివెలుగంగ నేదేవునకుజెల్లు నీకుగాక - నీవు భూమికాది దేవుండవు మదీయ - గృహనివాసవేల్పు విహమునందు - నన్ను కరుణజూచి ననవరతంబున సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ గీ॥ ఇష్టదైవ వినుతినిటుల గావింపుచు - నేను వ్రాయబూనుకున్న గ్రంథ - మునకు నాద్యమెట్టులనిన జెప్పదలంతు - సుఖమొసంగు మయ్య సుబ్బరాయ ॥ సీ॥ శ్రీవసుంధరను సుశ్రేయుండు భద్రాశ్వసంబనియెడి గోత్రసంభవుండు - ప్రవిమలుండును విశ్వబ్రహ్మ వంశుండును శివరామ నామంబుచేత ప్రబలు - సత్పాత్రుడాతని సతిజొన్నమాంబయా నమ్మిథునంబున కవతరించె - మల్లయాచార్యుండు మహదయిశ్వర్యుండు మహితమానసుడు సన్మార్గధనుడు కందర్ప సుందరాకారుండు సజ్జనామోదుండు ననుగాంచి మోదమలర - కృతినియొక్కటిజెప్పి కీర్తినొందుమటంచు బలుకరింపమనంబు పరమహర్ష - మొంది గురుడుదెల్పు ముఖ్యాంశములుకొన్ని - వ్రాశి సుబ్బరాయస్వామివారి కర్పణంబొనర్తు నబలుండనీ కృతి - నాదరింపవలయు నార్యులార ॥ సీ॥ వసుధలోననుఘనవంతమైనదియును యిష్టార్థసమితి నందించునదియు - సుమనసాహ్లాదంబు శుభకరచరితంబు కల్మషహారణంబు గలుగునదియు - పరమపావనమైన ధరణీధరంబొప్పునను మునిగిరి పేరజనులుపొగడ- నమ్మహానగమునందఖిల శుభప్రదచరుణుండు విజ్ఞానసాధనుండు- పరమేశ్వరసముండు భక్తబాంధవుడును శివరామనామంబుచేప్రశిద్ధి-జెందునట్టిఘనుని జేరుట్కై శిష్య-వర్గమరుగుచున్న వారివెంట-జని నమస్కరించసంపూర్ణకరుణతో-నిటులబలికెనయ్యకుటిలహరణ॥

గురోపదేశము.

కం॥ బాలా నీవిటులనురా - జాలినకారణమదే దోసత్యంబుగ నా - చాలువినుపింపుమనినా - వేళన్నిటుకోరినాడ విషధరచంద్రా ॥ గీ॥ పరమగురువర్య భవదంఘ్రి పంకజములు - బట్టి శేవించు నరునకు పట్టుగాను - మోక్షగతినివ్వ గలరని మోదమునను - వచ్చితినుంగనిటుల వాక్రుచ్చెనభవ ॥ సీ॥ వినరోరి వరభక్త జనులకావశ్యక - మగుధర్మములు దెల్ప మదిజెలంగె - నట్టియర్థంబున నఘుదూషితంబును ఇష్టార్థసంశిద్ధి నిదియుగాక - దైవగ్నుకను పేరు తనువేరుయనుతీరు ఖర్మను వెలిజేయ గలుగుఘోరు - దెప్పించగలదియు దివ్యమైనదియును దైవమహ్లాదించ దగినదియును - కడుయశస్కరమైనట్టి గ్రంధమొకటి - నీకు నెరిగింతు దానినీ నేర్చుకొలది - ననుభవమునకు దెచ్చుకొమ్మనుచునిటుల - బలుకదొడగెను వినుమయ్య ఫణికులేంద్ర ॥ సీ॥ పూర్వయుగంబులన్ భూతాధినాధుతో గట్టులగాట్ పట్టి ఇట్టులనియె - లోకహితార్థ మనేకయంశంబులు దెలిపితిరిన ఘూర్తకలియుగమున - మనుజవర్తనమునకును ధర్మములుకొన్ని దెలుపంగవలెనని బలుకునంత - భవుడు ప్రసాదింపబడిన యాంశంబులు మద్గురుండగు శేషమహాని దెల్పు - తెరగు దెలియుమిటుల దివ్యమంగళవిగ్ర - హుండుపూర్ణుడవ్య యుండనాది - లోనప్రబలుచుండు లోకంబులకుముండు వినుమటంచు బల్కె విషధరేంద్ర ॥ గీ॥ దైవవిభులకు దైవమైదగెడువాడు - వాక్కునకునస్వాంతమునకందు వడనివాడు - యాదిమధ్యాంతములు లేక నలరువాడు - బడశె నొకయిచ్ఛయనుదాని పవనభక్ష ॥ సీ॥ ఇచ్ఛయనే శక్తి హెచ్చుగా జనియించి బహుతరాకృతితోడ బరిఢవిల్లి - యమ్మహామహుని తానాశ్రయించిన దామతిరిగి స్వతంత్రంబు దెచ్చుకొనుచు -

చుట్టుముట్టడి వేళ చోద్యంబులనుజూపి మృత్యుమందునుజల్లి మరగ
జేసి - రూపనామక్రియ లేర్పాటుగావించి లోకముగ జూపించి
శ్లోకపరచి - కపటవృత్తినిబూని కనుపొగ రెక్కించి స్త్రీగాను
యగుపడి చెలిమిజేసి - తనపూర్వపరిమితి దలపోయనివ్వక సు
చ్ఛులలో దోగిసి నొడలిపట్టి - పొడుచుపసరంబునకుముక్కు బొడ
చితాళ్ళు - గట్టి త్రిప్పినగతి నిట్లయట్లు బెసక - నల్ల లేకుండగారా
టపాటులవశా - జననమరణాకుల్యతో ద్రిప్పు నెఫణీంద్ర ॥ గీ॥
అగెజగన్మోహినియను యనాదిమాయ - ముప్పురయ్యలగన్నట్టి
ముదిత ఇంద్ర - జాలరూపిణి త్రిగుణసంజాతమాత - ఆదికిని ఆదియ
గునని నాదిశేష ॥ గీ॥ దేవునకు దేవి వేరని దెగడదగదు - దేవి
యధికారమే దేవదేవునిదియు - దేవదేవునియిచ్ఛయే దేవియనియు
జప్పనగునంచు వినబల్కె బెప్పగాడ ॥ కం॥ ఆపర్వేశ్వరి ధ్యానము-
జేసిన నరునకునభీష్టసిద్ధిని గలుగున్ - జేసితనతల్లినూడుగ - బోరి
చునని ప్రేమకరుణాభుజగాధ్యక్ష ॥ సీ॥ తనకుపినొదంబు జనకము
రెన్యకెత్తు ఓంకారమాత్రుడై యొప్పుచున్న - ప్రణ్వంకారమనుశబ్ద
మిశ్రణంబగువంత పంచభూతంబులేర్పడెను ఘనత - పంచభూత
ములతో బ్రహ్మాండమయ్యెను బ్రహ్మాండమును పచపట్టిజూడ - ఘన
జంతుజాలంబుగా గానబడుచుండు ... మానుజజన్మముధరిత్రి -
నాల్గుకోశములతో నలరారుచున్నది - యపుడుతనునుగనిని యు
ట్టినరుడు - కోటిజన్మలెత్తి క్రొల్లబోయినగాని - ఆదిజిక్కదనియె
నాదిశేష ॥ సీ॥ పంచభూతములతో బరగెడుదేహముల్ - స్త్రీ
లు పురుషులటంచు చెలగుచుండి - ద్వైపీకృతంబని దలపోయనేక
గర్వంబునొందుచు ఖర్తలందు - పోరిడిమగల్గి వ్యాపారములాస
గించి బంధకంబునజిక్కుబడి బెనంగిధర్మంబు పరమచేదాచును వ
ర్తించి క్షితిపునర్భవము నార్జితముచేసి - ఎల్ల వేళల నిటులనే ప

గి శౌగి - దివ్య పదభ్రష్టులగుచును తెలివి లేక - నాదియంత్యంబు తెరుగక నలమటబడు - చుండగలరంచు వినబల్కె సుబ్బరాయ॥

సీ॥ ధరలోన జనులకు దైవమే తలిదండ్రి యంతకన్నను వినాయవడుగాడు - బంధువర్గంబన్న భగవంతుడేగాక యంతకన్నను వినాయవడుగాడు - బ్రాతృలైననుగాని పరమేశుడేగాక యంతకన్నను వినాయవడుగాడు - సర్వసౌఖ్యంబులా సర్వజ్ఞుడివ్వక యంతకన్నను వినాయవడుగాడు - తల్లితో డునిడ దారాసుతాదులు - తనకు కలిమిబలిమి దైవకృతము - గాక వేరుగాను లోకమాను ననిది - సత్యమనుచు జెప్పె సన్నుతాంగ॥ సీ॥ కర్మజీవుల నేత్రకమలంబునందుండు ఇంద్రియర సమతిసుందరులగు - స్త్రీల మొగంబు నిరీక్షించి నంతలో చలరేగుచును దిక్కు దెలియనీక - చిందులాడుచునుండు నంసుకుసామీప్య స్నేహితుండును సుఖాశినుడగుచు - ప్రబలుచుండెటి జీవుడబలుడై యావింత నంగీకరించుచు నాలమరిగి - స్త్రీల గర్భంబునను జొచ్చి జెప్పతరము - గాని దురవస్థనొందుచు లేనిపోని - జననమరణాదులకుజిక్కి జగతియందు - సుఖము గనునింపడని జెప్పె సుబ్బరాయ॥ సీ॥ ఇలలోనజనులు జితేంద్రియులనిపించ జ్ఞానకర్మేంద్రియ గణమునడ్డు - జేయుచుండురదేటి చేష్టలుజ్ఞానాన కింద్రియాకలటంక మేమి లేదు - ఇంద్రియ జయమన్న నీప్రకారముగాదు అదివేరుగానుండు ననఘులందు - యుండిట్టియు లేనట్టి యుపమెరుంగగవలె చేసిచేయని నేర్పు చేకొనవలె - ధర్మమంగుమనము దగిలించియుట్టిట్టు - గదలనీక నిలుపు ఘనునకేద - యడ్డులేదటంచు నర్థిలివినబల్కె - నన్ను కరుణనేలు పన్నగేంద్ర॥ సీ॥ ఏప్రొద్దు దైవంబు నేదలంచుచునున్న వానిసమాన మెవ్వాడుగాడు - నోరూరగా దైవ చారుకీర్తనమును పాడేటివాడు సత్ప్రాజ్ఞుడవని - బహిరాంతరములను

ప్రబలుచున్నాడని దలపోయఁగలవాఁడు ధన్యుఁడగును - తనమనో
ధనమును దైవార్పణను జేయ బడువానికిని యమబాధలేదు -
దైవమందున సద్భక్తి నెనరువాఁడు - లోకపూజ్యుండు వాఁడె సుశ్లో
కుఁడనఁగ - పేరు నొందునటంచును ప్రేమమీర - దెలుపదొడఁగెను
ఫణివంశ జలధిసోమ ॥ ఉ॥ దైవముజ్ఞానమై నిలచి ధర్మము ధ
ర్మము లెన్నుచుండియూ - భూవల యంబునన్ జనన మొందెడ
ప్రాణుల కుర్తకోద్ది ప - ద్భావము నొందువారలకు స్వర్గమొ
సంగుచు దుస్స్వభావులన్ - వ్యావిరిదుఃఖవార్ధి బడవైచునెన్
ఫణివంశభూషణా ॥ సీ॥ తలిదండ్రులన్నలు దమ్ములెవ్వరు రారు
ధర్మమొక్కటివెంట దగిలివచ్చు - ఆలుబిడ్డలు బంధుజాల మే
మీరారు ధర్మమొక్కటివెంట దగిలివచ్చు - భూరిపశ్వాదులు
భూము లేమీరారావు ధర్మమే తనవెంట దగిలినడచు - కులగోత్రము
లుకోద్ది గొప్ప లేమిరావు ధర్మమొక్కటె వెంటదగిలివచ్చు - ధ
ర్మమును దానికిని సాటిధరణి లేదు - వడినిప్రత్యక్ష దైవమై వెన్నె
కెక్కు - గనుక ప్రతివాడు ధర్మమే ఘనతమీర - గూర్చనగునం
చు వినబల్కె కుండలేంద్ర ॥ కం॥ ధనపుత్ర ధనంబులచే - త
నుతరియించెద నటంచు ధైర్యము నొందున్ - జనుడుర్విలో నావి
ధమును - వినుపించెద వినుమట నేను విషధరచంద్రా ॥ గీ॥ ధ
నము పుత్రధనము దగియున్నవానికి - యిహామునందు భోగమి
చ్చునట్టి - ధనము పుత్రధనము ధర్మాంశమొందితే ; ఫలముగల
దటంచు బలెకెనభవ ॥ సీ॥ ధరణిమానవులకు దగ్గియుండు నొక
పెట్టి యదియట్టులనిన నీమదినియుంచు - అన్నముగలవాని కన్నం
బొసంగుట వస్త్రతృప్తునకును వస్త్రమిడుట - సుఖమొందువానికే
సుఖముజూపించుట ద్రవ్యదాతలకును దానమిడుట - దాక్షిణ్యమం
దున ద్రవ్యంబుదూకుట ధర్మమన్నను లోభి తనముగొనుట - కుల

కాంతకనులకు కోతిగానుండుట పరకాంత బంగారు ప్రతిమయగు ట - ఇటుల కొందరిమతములీ యిహామునందు - నెప్పుచుండును నలుగాక నుచితమైన - మార్గమరయంగ మేలని మహితవృత్తి - ననియె ఫణివంశదీపాయ నాధరత్న ॥ సీ॥ ధనమునుంచేగదా త నవారు మనవారటన్నది లేకున్న నదియులేదు - ధనమునుంచేగదా తగుబంధుజాలంబు లదిలేకపోయిన నదియులేదు - ధనమునుంచే గదా తయునాతుపరివారం మదిలేకపోయిన నిదియులేదు - ధనము నుంచేగదా దాసదాశీజన మదిలేకపోయిన నిదియులేదు - ధన ముగలవాడె హెచ్చుజాత్తైనవాడు - ధనముగలవాడె బహుళ ఖ్యాత్తైనవాడు - ధనముగలవాడె మిగుల నీత్తైనవాడు - అంత యును ద్రవ్యమందున్నదనె నహీంద్ర ॥ సీ॥ ధనమున్నవానికి ధర్మ మార్గమునున్న ధనముగల్గనేమి ఘనముపుడమి - ధనమెప్పుడున్న దో దైవభక్తియుతగ్గు ధనముగల్గనేమి ఘనముపుడమి - ధన మున్న నిరుపేదలను బ్రోచ్చితేగదా ధనముగల్గనేమి ఘనముపు డమి - ధనమున్నయెడలను దారిద్ర్యదశజూపు ధనముగల్గనేమి ఘనముపుడమి - నిటులప్రాప్తించు చుండుసీయుల నరులకు న టులలేకున్న ధనికుడైనట్టివాని - తోటి సాటివ్వరిజన కోటిలోన- నమ్ము మిదిసత్యమనిబల్కె నాదిశేష ॥ గీ॥ మోక్షము నెడిధనము మొదటివస్తువుదాని - గూర్చునట్టిఘనుడు కుతలమందు - దైనస ముడటంచు కలపోయనగునె - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరా య ॥ కం॥ గురువును నార్జించగవలె - గురుధర్మంబ నౌడి ధన ము గూర్చగవలయుకా - ధరదండ ధనునిదాడిని - నిరశించక ద గునటనెను నిర్మలచరితా ॥ సీ॥ గురుధర్మమెరుగని కుమతుండు భువిలోన పుట్టినఫలమేమి పుట్టకేమి - తారకంబను మహాదాం శంబునొందని జనుడున్ననేమి లేకున్ననేమి - సాంఖ్యసూత్రంబును

సాధింపనేరని వానిపందయటంచు బలుకకేమి । ధీరతనమునస్కందె
ర వెరుంగనివాడు దైవదూరుడు వానినలచనేమి । దైవమున గా
పతారింబుదాల్చునవుడు । తననువర్ణించు కొనుకేట్ల జనిత
మొంది । గానినుష్కర్మ బెంచుచు కలుషరాశి ।, నింపుటకుగా
దు గాద నెకుండ తెంద్ర ॥ సీ॥ అటువంటిసువివేక మునిలో జను
లకు సంప్రాప్తపడదేని సత్వమతిని । యశమును ద్రవ్యంబు నెవడై
తెగూర్చునో వానికీసరిబోలు వానిగాన । దైవజ్ఞుడనువాడు ధరి
యించునదిగాక సభవర్ణనీయుడై జలగుచుండు । నిస్వార్థముల నె
ల్ల స్పష్టంబుగా నొందు గతకల్మషుండౌచు గణనకెక్కు । కడనుస్వ
ర్గవాశిగా గానబడుచుండు । నట్టియశము నొంద నట్టిజనుడు ॥ పు
ట్టనేమిభువిని పుట్టకున్ననునేమి । ఫలమటంచుబలికె పన్నగేంద్ర॥
కం॥ దేవా దైవజ్ఞత్వం । బేవిధమున దొరుకు మోక్షమె ట్లప్రాప్తిం
చు । న్నా వివరంబును దెలుపను । నా వేళన్నియలబలికె నగిధాత
ల్పా ॥ గీ॥ దానమునసైన సప్తసంతానవిషయ । ముంమునసైన
ను సర్వధర్మము లెరింగి । నంమునసైనను గురుశేవయంసైన । కీ
ర్తిలభియించునని వాసుకేంద్రఘునా ॥ గీ॥ ఇదియు మొదలుగా
ను యిలలోపులననేక । విషయములను యశము వెలయునందు ।
జ్యోతిషమున నశుభశుభసూచనలు గాంచ । వలయుననుచు దెలిపె
వ్యాళచంద్ర ॥ గీ॥ ఆదిలోను జగతి కాధారభూతుండు । పంచ
పురుషుడనెడు ప్రభుడువంచ । బ్రహ్మలనగపేరు బడశిలోకంబులు
సృష్టిజేసెనని మొ శ్రీశశేంద్ర ॥ సీ॥ పంచబ్రహ్మలటంచు నెంచ
నొప్పెడువారు ధరలోనమనుమయత్వష్టశిల్పి ॥ విశ్వజ్ఞులావీర విక్ర
ముల్తిధ్యాదులను జేశి రదియెట్లులన్న వినుము । మనువు ప్రతిధిని జేశె
మయుడు వారము జేశె త్వష్టయుడు కరణంబు బుట్ట జేశె । శిల్పియును
ప్రభుండు జేశె యోగంబుల కరణముల్ విశ్వజ్ఞ కలుగ జేశె । నిట్టి

పంచకమును సృష్టిజేయుటజేసి - ఇందువలనలోకమందుజరుగు-
సర్వకార్యములకు సాధనంబగుచుండు - ననుచుబలికెనయ్య ఫణి
కులేంద్ర ॥ సీ॥ గృహము ప్రతిష్ఠింప కూపమారంభింప గమ
నాన కభ్యంగనముకు వస్త్ర - ధాన్యాక్షౌర విత్తనములు జల్లింప
స్త్రీరజస్వలకు నిషేకమునకు - శిశుపుమ్స్వమునకు సీమంతమునకు
ను జాతకమన్న ప్రాశనమునకును - పురమి చౌలమునకు పుస్త్రైం
ప్రుకలకును అక్షరాభ్యాసో పనయనమునకు - వైవాహికమునకు
వరగ్రహాచారంబునకు శఖునాది సంధానమునకు - ఇట్టికార్యము
లకు సీమైనువర్గముల్ - గలఫలాఫలముల దెలుపుచుండు - గా
నఇట్లు దెలియఘనులందు రనిదెల్ప - సుఖమొసంగుమయ్య సు
బ్బరాయ ॥ కం॥ గురువర గృహవాస్తును స - త్కరుణను నెరి
గింపుమన్న కనికరమొదవన్ - ధరయందున నిటులబలికెను - వ
రవాతగ్రసనవంశ వననిధిచంద్రా ॥ గ్రుహవాస్తువు.

గ్రామముఅచ్చుదల.

సీ॥ గ్రామాచ్చుదలనిందు గాన్పింతునరుని రూపముగ్రాసి త
లనర్థపదియునేసి - వదనములోమూడు హృదయమందున నైదు
పదములందారునుగుదము నొకటి - నాభికమలమందు నాల్గుగుం
హ్యంబున రెండును కుడిచేత నొందు నెడమ - చేతనొండె వ్రాసి
ప్రీతితో పైనుంచి వరుసగా కూడినవచ్చుసంఖ్య - నక్షత్రసం
ఖ్య యూసనిగనుమెట్లన్న గ్రామతారాది తానామతార - వరకు
నెంచగబల్కు బడినయుంగ ఫలము దెలియుంగ వలయు నదెట్టులనిన
తలనున్నలాభంబు ధనహానిముఖమున హృదిధనధాన్యంబు లొంద
వుపాద - ములను దారిద్రంబు ప్రుతియుగుదంబున నాభినికలిమి
శిశ్నమునపీడ - లాభమొదవజేయు లక్షింపకుడిచేత - నెడమచేత

మృతిని బడయజేయు - గనుక నిట్టుల దెలసి జనసంఘములు జేర్ర - వలయు ననుచు బలికె వాసుకేంద్ర ॥

అ ష్ట వ ర్గు.

కం॥ పదునారుగదుల నేర్పడ - విధియించినయష్టవర్గు వివరము దెలుపుఁ - పదనప్రతిష్ఠయందున - విదితంబిదియనుచుబల్కె విషధరచంద్రా ॥ గీ॥ ఇంద్రదిక్కు మొదలు ఎనిమిదిమూలల - యందునకచటతపయశలనియెను - ఎనిమిదక్షరముల నేర్పాటుగా వించ - వలయుననుచుబల్కె వాసుకీంద్రా ॥ కం॥ తనవర్గమేది యగునో ॥ గనియందునమందిరములుగట్టినపురుషమిఁక / ఘనధన జనశుభదములను - గననగుననిజెప్పెనయ్య కద్రువతనయా ॥ కం॥ గరుడుడుమార్జాలముకే - సరిశ్వానముసర్పమెలుక సామజశశము ల్ - ధరవర్గములకువిభులని - కరమరుదుగబల్కబడెను కరుణాభరణా ॥ గీ॥ హెచ్చువర్గవాడు వచ్చిహీనపువర్గ - మీదకట్టవచ్చు మోదముననను - తగ్గువర్గవాడు ధరహెచ్చువర్గున - కట్టకూడదనెను కలుషభంగ ॥ గీ॥ అరయతనపువర్గ కైదవవర్గము - పవమవైరమనుచు బలుకుచుండు- గానవర్గులెరిగి కట్టుకోమనిజెప్పె సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ కం॥ తననామరాశికిని మూటను ఏడిట పదియునొక్కటను యొంబైదిం - టను తొమ్మిదింట గృహాముం - చిన శుభకరమనుచుదెల్పె జింహ్మగనాధా ॥ గీ॥ నామవర్గసంఖ్య నాలయస్థలవర్గ - సంఖ్యకుడిని ఎడమునరవినిల్పి - అష్టమమునభాగ హారంబుజేయ శే - షముధనంబటంచు జనుఫణీంద్రా ॥ శేషార్థం॥ అకారము మొదలుకొని ॥ కం॥ అను లోమవి లోమముగా - గణుతించిన లెఖ్కరుణముగా నెన్నబడుఁ - ధనర్ణుణములు సమమైనన్న - జనులకునా చోటుధగదు స

దమలచరితా ॥ గీ॥ గృహముగట్టువానికిని యొప్పబడియున్న - గ్రహము పెక్కుబలము గలిగియున్న - యపుడు గట్టెనేని యమితభోగంబిచ్చు - ననుచు దెల్పెనయ్య ఫణికులేంద్ర ॥ సీ॥ వైశాఖ, మాఘ, శ్రావణ, కార్తికములను ఇలగృహంబులు గట్టవలెనటంచు - పక్షంబులను శుక్లపక్షంబునందున బలుగృహంబులు గట్టవలెనటంచు - జయశుభ తిధులొప్ప జనసంఘములు వాటి దెలశి గృహములుకట్టవలెనటంచు - భార్గవ బుధ బృహస్పతి వారములయందు దలపనిండ్లనుగట్ట వలెనటంచు - శతభిషంబు స్వాతి, శ్రవణ, ధనిష్ఠలు - హస్త, చిత్త, యుత్తరాత్రయంబు - పుష్యముల గృహంబు పూనికట్టందగు - ననుచు దెలుపబడియె ఫణివరేణ్యా ॥ కం॥ మృగశిర, రేవతి, రోహిణి - జగతిననూరాధ దప్పజల్లవు యిఖనే - నగుపరచెడి యోగంబులు - దగునిండ్ల కటంచుబలికె తక్షకవర్యా ॥ కం॥ వృద్ధి శుభశుక్లశోభన - శిద్ధపరీయాన్ను కర్త శివధృతి ధృవముల - నాధ్యాయుష్మాన్కులములు - కాద్యములనె గురువరుండు ఖగరాడ్వాహ ॥ గీ॥ ప్రీతిహర్షణంబు ప్రియముబ్రంహ్మేంద్ర సౌ - భాగ్య శిద్ధియోగబలములందు - గృహము లుంచగవలె కీర్తింపజనములు - గనుమునియె భుజంగ కాంతఘనత ॥ కం॥ ధరబవబాల వకౌలవ - వరతైతుల వణజిదప్పబరగవు ఇతరం - బురుదూషి తంబులనుచును - గురుజనములు బలికిరినియె కుండలినాథా ॥ గీ॥ శుక్లపక్షమున వసుంధరలోపుల - శుద్ధాదియునుంచి జ్ఞాడబహుళ - ప స్థగాషాకు ప్రశస్థమానని జెప్పె - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ కం॥ ఆరంభించెటిలగ్నము - కాకేడిటపదిట క్రూరులరయగనున్న - ధారుణి గృహములుగట్టిన - తీరనిదోషములుయుండు దివ్యచరిత్రా ॥ కం॥ గురుశుక్ర మాధ్యములనుగ - ధరగ్రహబాల్య

మునస్వృద్ధదశలనుపేర్మిగా - మరిశూన్యములను గృహమే-ర్పరచుట
తప్పనుచుజెప్పె వన్నగముఖ్యా ॥ కం॥ ధరణిగాస్థిరరాసులరవి -
చరియించుచునుండునపుడు జనులుగృహంబుల్ - బరువడికట్టవ
మరువని - గురుతరముగజెప్పెనయ్య కూర్మవిదారా ॥ కం॥ గ
నలగ్నమందు శుభకరు - లొనగూడుకనున్న మేలుబొడముటుగాకు -
న్నను పతివయింటనైనను - దనరినమేలనుచుజెప్పె దండిబలా
ఢ్యా ॥ కం॥ గురుకవిలగ్నమునవిశా । కరుతోగూడంగనిండ్లు
గట్టినవైశ్యా - నరుభీతిగలుగదనుచును-కరమర్థిని దెల్పెనయ్య గదృ
వతినయా ॥ కం॥ గురుశుక్రులులగ్నంబున - బరగుచునభిజత్తుబు
ధుడు ప్రబలుచునుండగా - స్థిరలోనూరేండ్లాయు - ష్కరమైగృ
హమొప్పుననియె ఖగరాడ్వైరి ॥

స్థలవర్ణనము.

కం॥ తెలుపుగలభూమిద్విజులకు - దలపగక్షత్రియులకెఱ్ఱభూమి
గు భువివై-శ్యులకెన్నపచ్చవర్ణము - గలభూమిశ్శుభంబటనెను క
ల్మషహరిణా ॥ గీ॥ నలుపుభూమి శూద్రకులజులకును శ్రేష్ఠ -
మగును బ్రాహ్మణులకు మరియునాల్గు - వర్ణములగుభూమిపనికి
వచ్చునుయని - దెలిపెగురువరుండు దివ్యచరితా ॥ గీ॥ క్షత్రి
యులకు మూడుఛాయలువైశ్యుల - కెలమి రెండు వర్ణములును
శూద్ర - వర్ణజులకునొక్కవర్ణమైనగుభూమి - మేలునిచ్చునని
యె ఖహిరతేజా ॥ కం॥ ఈవర్ణంబులుగలిగిన - తావులలోరు
చియు తియ్యదనమైయుండ - న్నెవర్ణజులకునైనను - కేవలముగ
శ్రేష్ఠమనియె కూర్మవిదళనా ॥ సీ॥ వగరుక్షాత్రజులకువైశ్యజు
లకు పుల్లుచేదు శూద్రులకిట్లు జెప్పుభూము । లొప్పుచుండెవరికి
యుప్పునేలొప్పును మరిమృత్తుగంధతామరసతావి । దనరంగద్విజు

లకు ఘనమందృఘోటక గజగంధములు రాజ గణమునకును । ఫల మివ్వనగువైశ్యకులజులకును పశుగణముధాన్యాది వాసనలు మేలు । చూడచూడభువిని శూద్రజాతమునకు । మదపు వాసనబహుమంచి నిచ్చు । నిటులభూమినెరిగినేర్పుచే గృహములు । గట్టవలయునని ము కలుషదూర ॥ సీ॥ నలుచదరము బ్రాహ్మణులకు స్థలంబైన కడుమేలొసంగు భూకాంతులకును - నిడివి త్రొమ్మిదిపాళ్లు వెడలుపుబరికింప నెనిమిదైయున్నను ఘనపుటంద్రము - కోమటులకు భూమికొలతనల్ వెడలుపు నిడివైన పాళ్లైనకడు శోభంబు - వడివెడల్పారు ముప్పాతికనిడుపారు శూద్రజాతమునకు శుభకరంబు- ఇటులభూమికొలత నేర్పాటుగావించి - యందుతూర్పు పడమరారుపాళ్ళు - జేశి వెనుక నొకటి ద్రోశి చేయండని - జెప్పెగురువరుండు సర్పరాజ ॥ గీ॥ ముందుమూడుపాళ్ళు ముదమొప్పవిడిపించి - మధ్యభాగమందు మనుజులెలమి - నిండ్లుగట్టమంచి నిచ్చుచుండునటంచు - బలికె పుడమిలోన పవనభక్షు ॥ గీ॥ జెనులు మోదమంద జెపుదుగర్తపరీక్ష - నెట్టులన్న కోరునట్టిస్థళము - నందుగుంట త్రవ్వినట్టిమన్నునుమళ్ళి - పోశిజూడుడ నెను భుజగనాథ ॥ గీ॥ మన్నుమిగిలెనేని మంచిఫలంబిచ్చు - మన్నుతగ్గకను సమత్వమైన - ఫలము భూమిలోన పరిపాటియని జెప్పె - సుఖమిసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ సీ॥ గర్తంబుపడమర గర్తమొక్కటి మూరలోతు దీసియు దానిలోననీళ్ళు - బోశి సూర్యోదయమున జూడజలమున్న తడియున్న కడుమేలు బడయనగును - వృత్తంబుననొక్క గర్తంబు గజమంతలోతు వెడల్పొక్కరీతిదీసి - ముద్దజేయగనైన నద్ధరమేలౌను కాకున్న ఫలితంబు లేకయుండు - గనుకనీపరీక్ష గనియట్టి స్థలమున - నిండ్లుగట్టవలయు నిలజనములు - దెలియనగునటంచు బలికెనుకదు క్షేమ - సుఖమొసంగుము

య్యె సుబ్బరాయ ॥ కం॥ తనలోగిలి కైవిడిస్థల - మునుగోన ను
త్తరము తూర్పు ముఖ్యంబగు ద - క్షిణ పడమర కోనగూడదు -
వినుమనియెను కరుణగలిగి విషధరిచంద్రా ॥ గీ॥ చంద్రుడున్న
రాసి స్థంభమునాటించి - వాససౌమ్యుడున్న రాసిబోశి - శుక్రు
డున్నరాశిజూచి యారాశిలో - కప్పుగప్పుమనియె ఖగవరారి ॥

వాస్తుపురుషవిషయము.

సీ॥ పూర్వశిరమున వాస్తుపురుషు డారేడసనెనిమిదట మాసం
బులనుజలంగు - మార్గశీర్షము పుష్య మాఘంబులను యామ్య
శిరముబెట్టుగయుండు దిరముగాను - వసరఫాల్గుణాచైత్ర వైశాఖ
మాసంబులను పడమర శిరమొనరియుండు - మూడునాల్గయిదిం
ట ముదమొప్ప నుత్తరదిక్కు శీర్షముబెట్టి తేజరిల్లు - గనుకనతని
దృష్టిగనుపట్టుచోటను - పాదములునుయుండబడినచోట - నిం
డ్లుగట్టదగదు యిలజనులనిబల్కె సుఖమొసంగుమయ్యె సుబ్బరా
య ॥ శేషార్థం ॥ మరియు ౬-౭-౮ యీసంక్రమణాల తూర్పు త
లయున్ను, ౯-౧౦-౧౧ యీసంక్రమణాల దక్షిణతలయున్ను, ౧౨
౧-౨ యీసంక్రమణాల పడమరతలయున్ను, ౩-౪-౫ యీసంక్ర
మణాల నుత్తరతలయుపెట్టి ఎడమప్రక్కగా పరుండును గనుక
తానుగైకొన్న గృహక్షేత్రమును తొమ్మిదిపాళ్లుజేశి శిరస్సుదిక్కు
నుంచి దిగువకు మూడుపాళ్లున్ను పాదాలనుంచి యెగువకు మూ
డుపాళ్లున్ను తోశివేశి మధ్యనుండు మూడు పాళ్లలో శిరస్సున్న
తట్టు రెండుపాళ్లు విడవగా మిగిలియుండుస్థలము నాభిప్రదేశము
గనుక నట్టిస్థలములలో శంఖును యుంచవలయును.

నవవర్గు.

సీ॥ ఇంటినిడివెడల్పు నంటహెచ్చగుణించ - క్షేత్రీకృతపదం

బు క్షితిని వెలయు - నాపదం బెనిమిదితో పట్టుగ గుణించి పదిరెంట భాగింపబడినసంఖ్య - ధనమానుమూడింట గుణియించి యెనిమిదింటనుపాలు గొనిరేని ఋణము దేలు - తొమ్మిదింటగుణించి తొలగక నేడింట భాగింపవారమై పరిఘవిల్లు - నారింటగుణియించి నపుడుముప్పదిచేత - పాలుదీశిరేని బరగుతిథులు - ఇటుల దెలియవలయు నిలజనులనిబల్కె - నిండుసుఖమొసంగు కుండలేంద్ర ॥ కం॥ ఎనిమిదితోడను పదమును - గుణియింపుచు నిర్వదేడిటను పాల్గొన్నను - గననగు నక్షత్రంబును - వినుమాయని బలికెనయ్య విషధరచంద్రా ॥ గీ॥ పదము తొమ్మిదింట పట్టుగా గుణియించి - ఎనిమిదింటపాలుగొనిన తాయు - మగునటంచుబలికె మహనీయమూర్తిసత్ - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ గీ॥ తొమ్మిదింటదాని నిమ్మహిగుణియించి - నూటయిర్వదిటితో భాటిమీర - పాలుగొనిన హాయాము పట్టుగాగాన్పింప - బడునటంచు బలికె పన్నగేంద్ర ॥ కం॥ ఆరిటపదము గుణించుచు - బారుగనది తొమ్మిదింట భాగారించ - న్నెరుపడు హంశగనుమని - ధారుణిలో జెప్పెనయ్య తక్షకవర్యా ॥ సీ॥ ధిక్పతిసంఘముల్ దెలియనాయుర్దాయ మెనిమిదింటనుపాలు గొన్నగనెగడు - ధ్వజశింహ్మావృషభ సామజములు మేలౌను పంక్తిర్వదికి పైననుండవలయు - ఐనను నాల్గు రెండారైనహాంశలు శ్రేయంబు ఇతరముల్ ఖాయపడవు - ధూమ్య్ర నైగతి వహ్నియనువారి నిడనాడని తంగి క్ష్పతిశుభంబిచ్చువాడు - ఇట్లు వర్గశుద్ధి నెరిగి ఇండ్లనుకట్ట - సిద్ధిశిద్ధులొసగి సృష్టుపరచు - ననుచు దెలిపెనయ్య ఘనుడగుగురువరుం - డమలమతిని ధరణిననఘచరిత ॥ సీ॥ వకటి మూడైదేడు వచ్చినట్లా - యనాపైధ్వజా ద్యాయముల్ పరిఘవిల్లు - రెండు నాల్గారెన్మిదుండ ధూమశ్వాన ఖరకాకములుగాను గణనకెక్క-

లగ్నములో మూడారు లక్షింపతొమ్మిది పన్నెండువిడిపించ పైవి
మేలు - స్థిరరాసులన్నను సింహవృశ్చిక కుంభవృషంబులనివిర్త పీ
గుచుండు - ఇవియుమొదలుగాను భువిలోననేర్పడు - వాస్తుశా
స్త్రరీతి వైనముగను - దెలిసియిండ్లు గట్టవలశిసదనిబల్కె - సు
ఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ సీ॥ ఇంటిదూలముపట్టెలెను
గాడ్లపరుపులు ఎత్తుచప్పుడు కొనల్ యుత్తరముగ। తూర్పుదిక్కుం
డ నైఋతుటమేలు ద్వారబంధపుపట్టెలలో తూర్పుదనుపట్టె। ముం
దెత్తినను మేలు ముదముతో దక్షిణపశ్చిమోత్తరముల పట్టెలర
యు। వరుసగానెత్తించవలయునొక్కటి తొమ్మిదైన రాసులు ద
గియలరువారు। ఇండ్లకునపరవాకిండ్లనుంచుట మేలు రెండారు
పదియారాచునుండువారు। యుత్తరవాకిండ్లనుంచుటమంచిదిజూడ
పదొండుమూడేడురాసు। లనుయుండువారు తూర్పునవాకిలుం
చంగవలయు నాల్గెనిమిదిదలపగాను। పంద్రెండనేరాశి ప్రబలేటి
వాండ్రకు దక్షిణవాకిండ్లు దగునుతురియు। నిలతలవాకిండ్ల నెరి
గించెదనునాల్గు పన్నెండునెనిమిద వదనురాసు। లనువారు దక్షి
ణంబునను వాకిండ్లుంచవలయును రెండేడుపదనకొండు। రాసులు
గలవారు వాశిగాపడమరవాకిండ్లు పెట్టుకోవలయుఘనత। నై
దు తొమ్మిదినొక్కటైనరాసుల వారలుత్తరంబున నుంచనుత్తమ
వని। మూడునారుపదియుజూడ రాసులవారు। తూర్పుతట్టుద్వా
ర మేర్పరించ। వలయుననుచుబలికె వాశిమీరంగను। సుఖమొ
సంగుమయ్య సుబ్బరాయ॥ సీ॥ ఇలువాకిలైనను తలవాకిలైన
ను పాగాదిదిశలనేర్పడెడుదిక్కు। నెనిమిదిభాగాలుగనుజేశి యం
దారిటను నైదిటను నాల్గిటను ప్రతిష్ఠ। జేయంగదగును పశ్చిమ
మందిరమునకు తూర్పువాకిలి మేలు తూర్పుఇంటి। కిని పడమర
దిక్కునను యుత్తరపుఇంటికిని దక్షిణముచవాకిండ్లు ఘనము। లో

గిలందునీళ్లు బాగుగానుత్తర । వైపుగానితూర్పు వైపుగాని । పా
రవలెనటంచు బలికెనుకడుపేర్మి । సుఖముసంగుమయ్య సుబ్బరా
య ॥ సీ॥ జలకంబునకుతూర్పు జ్వలనుదిక్కున వంటకును దక్షి
ణముపండుకొననినిరుతి । పూలయందాయుధములకును జూడం
గనగు పడమరభోజనంబునకును । వాయువ్యమున ధాన్యవర్గంబున
కు నుత్తరము పశువులకు మారసుణుదిశను । దేవతారాధన గా
వించునటు ఇండ్లనుంచ మంచిదియని పించుమరియు । వంటపోయి
లు హోమ వరగుండములు జేయ - కుజునిదినమునందు క్రుత్తిక
యనె - తారయుండగాను ధరణీసుతుడులగ్న - మునను యుండ
వలయుననె ఫణీంద్రా ॥

శల్యపరిక్షు.

సీ॥ వినుముశల్యములుండు విధమెరింగించెద నదియును
తొమ్మిది గదులుయుండు నటుల చక్రముద్రాసి నాణ్యంబుగా
తూర్పు గదిమొదలష్టవర్గ ములనేటి - యకచటతపయశల మరిం
చినది గదియందున హాపయయర్ణ అక్షరములు - వ్రాశిప్రశ్నకువ
చ్చువాడు బల్కెటిమాటకాది యక్షరవర్గమేదో దాని - దెలిసి
వానిఇల్లుగొలిచి పైచక్రము - లోనబలుకు స్థలమునూనిత్రవ్వి -
రేనిశల్యసమితి గానంగబడునని - బలికెగురువరుండు పన్నగేంద్ర॥
గీ॥ మొదటివర్గమైన మూడుమూరలలోతు - జనులహారమైన
చర్మ శల్యములను - దీయవచ్చునయని బాయకభువిలోన - జె
ప్పెగురువరుండు సర్పరాజ ॥ గీ॥ రెండవదనువర్గ రెండుచేతుల
లోన - రాజదండనంబు రమణదెచ్చు - గాడ్దెఎముకలుండి గాన
వచ్చునటంచు - కరుణగలిగిబలికె ఖగవరారి ॥ గీ॥ వడినిమూట
పైననడుములోతునవ్యాధి - నమరజేయునట్టి నరునిఎముక - లుం

దునంచుభువిని ఖండితముగ జెప్పె సుఖమొసంగవలయు సుబ్బరాయ ॥ గీ॥ జూడనాల్గుదైన మూడుమూరలలోతు - కుక్కఎముకలుండి కట్టువారి - కనయమునను వ్యాధి గలిగించునని బలికె సుఖమొసంగవలయు సుజనపోష ॥ కం॥ ధరనైదవ వగోకటిన్నరచేలోతునను తనకునష్టము దెచ్చె - చిరుతనరు లెముకలురువడి కరవడునని బలికెనయ్య కలుషవిభంగా ॥ కం॥ ఆరిటనలు చేతులలో - వారకబొగ్గులునుయుండ వనరహితులరుగ - ధారుణిలో హానిదెచ్చెటి - కారణమనెకర్మణజూడు ఖగరాడ్వారి ॥ కం॥ ధనహానము ఏడవవ - ర్గుననడుములలోను నందుకుంభినిలో బ్రాహ్మణ ఎముకలుండు నిజమని - ఘనతరముగ జెప్పెనయ్య కద్రువతనయా ॥ కం॥ గోవెముకలు వకటిన్నర - చేవయిపున భూమిత్రవ్వ చెలగున్నిరునా - ల్గోవర్గున వశుహరణము - గావచ్చునటంచుబలికె కరికరదమనా ॥ గీ॥ మద్యరోమ్ములోతు మనుజుని తలపుర్రె - యైనభూది లోహమైనగాని - కులమునాశగింప కూడియుండునటంచు - బలుకబడియె ధరణిపవనభక్ష ॥

జలవాస్తువు.

సీ॥ వాపికూపంబులు సరతటాకంబులు వేయింపజలప్రశ్న జేయువేళ - తిథివారమశ్వినాదిగ తారసంఖ్యలు గదియించి మేషాదిగానుసంక్ర - మణాలసంఖ్యను జేర్చిగుణిక మేడిటజేశి యెనిమిదింటను పాలుగొనిన శేష - మొంటకౌరజలంబు రెంటనిర్జలమాను మూడునిల్వగచట్టు రూఢిపడును - నాల్గు శేషమైనవనీ తలమునందు - స్వల్పజలమటంచు బల్కబడియె - నైదుమంచినీళ్లు నైయులరునటంచు - దెలిపెనాథునందు దివ్యచరిత ॥ కం॥ ఆరేడనిమిదియైనను - కోరినరుచిస్వల్ప జలముగొప్పగురాళ్లుగ - బా

రుగగనుపడుచుండెటి - కారణమని చెప్పబడియె కరుణాభరణా ॥ సీ॥ తెలుపువస్త్రమువలె తేనెవర్ణమువలె భ్రమరహేమముమా క్తికములనలెను - రాళ్ళుగల్గిననేల నీళ్ళుమంచివిబడు ముద్గర్ణవై ఘూర్యములు హరిదళ - మనదగు రాళ్లనేలను మిక్కుటంబగు జలముండు నున్నపుశిలనుజేరి - మన్నెర్రగా నల్లమన్నుగా గాన్పింపనచోట బహుజలంబనిరిబుధులు - పుడమినెల్లిమట్టి పొన్నగంటియుతిప్ప - తీగెదర్భనూశ తీగెలున్న - బిల్వతరువులున్న ప్రియమైనజలమని - బల్కెగురువరుండు పవనభక్ష ॥ కం॥ ఆకులుదట్టపుర్రమాకుల - నేకమ్ములై ఎచటనున్ననీళ్ళచ్చటనో - లోకింప పుష్కళముగా - లోకంబున వెలయుననియె లోలతనభవా ॥ కం॥ కోమలఖర్జూరములును - తామరకానుగలు నేల తామరలును ప - శీమను దగునూజలమా - భూమినిఎడతెగకనుండు భుజగశ్రేష్ఠా ॥ గీ॥ కపిలధాతుశితకాంతి భూములలోన - నీళ్ళువుప్పు జవ్వనీళ్ళు మంచి - నీళ్లుబడును జూడనిచ్ఛయమని జెప్పె - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ గీ॥ భావిత్రవ్వముందు పదిరెండు యంగుళా- ల్లోతుదీసి దానిలోననీళ్లు - బోశిసంధ్యవేళ ప్రొద్దుననేజూడ - వలయుననుచుబలికె వాసుకేంద్ర ॥ కం॥ గోద్దిగజలముగుపడగా - నద్దరణిని పూర్ణజలమనందగు తడిగా - కుర్దియుతగ్గు జలమని - పెద్దలువర్ణింతురనెను భీకరరూపా ॥ సీ॥ గ్రహచక్రమ్మునువేసి క్రమముగా గదులందు నెనిమిదొండాగును నేర్పుమీర - మూడునైదేడ్నాల్గు ముదమునతొమ్మిది రెండువేయందగు ఖండితముగ - వృశ్చికుడార్పించు ప్రియమైనగదియెక్క గ్రహఫలంబెరుగుట ఘనముమరియు - ప్రశ్నవేళకు సరిపాదచాయలు వేశియందిర్వదెనిమిది పొందుపరచి - పట్టుగాను దాని పదిరెంటగుణియించి - పాలుతొమ్మిదింట పడగ శేష మిలజలంబు

యుండు స్థలమొసంగందగు - నను చుబల్కె నయ్య ఫణికులేంద్రా॥ గీ॥ నకటిశేషమైన నకటొగదినియంట - పదియురెండు మొదలు పదియునారు - మూరలలోతూర్పు పూర్ణజలంబని - బలికెపుడ మిలోన పన్నగేంద్రా॥. కం॥ పదిరెండుమూళ్లనుంచియు - పదహారిటివరకు జలముపవనునిదిశగా- పదిలమునవ్వెడలు రెంటను - విధిఇదియని బలికెనయ్య విషధరచంద్రా॥ గీ॥ మూటమునిషి లోతు భూమిలోపలనుంచి - రెర్కుమట్లవరకు నిండునీళ్లు - యుండనగునటంచు ఖండితముగబల్కె - సుఖమొసంగునలయు సుబ్బరాయ॥ గీ॥ నాల్గుమట్లక్రింద నయముగానుత్తర దిక్కునుండి జలముమిక్కుటముగ - నడుచునను చుబలికె నాల్గుశేషంబైన - సుఖమొసంగవలయు సుబ్బరాయ॥ కం॥ ధరనాల్గుమట్లలోతున స్థిరమైజలనాడి రుద్రదిశనుంచివడిగా - బరతెంచుపూర్తినైదిట - కరయుండదటంచు బలికె నమలచరిత్రా॥ కం॥ స్థిరనారుఫలము నల్వురి - పురుషులలోతునను జలము పూర్తియునదగుగా - యురు జలమేడిటగాంచుట- కరుదనియె భుజంగనాధకనికరమొసగగా॥ కం॥ నల్లటిరాల్ స్వల్పజలం । బుల్లశిలున్ననిమిదింట భువితొమ్మిదిటగా । జల్లనగునను తుసద్గురు । వల్లభుడనెవ్యాళవంశ వారధిచంద్రా॥ గీ॥ భావిత్రవ్వస్థలము పశ్చిమోత్తరములు । దిశలతూర్పు రుద్ర దిశలత్రవ్వ । వలయునను చుబలికె వాశిమీరంగను । సుఖమొసంగవలయు సుబ్బరాయ॥

భావులకు ముహూర్తము.

సీ॥ వ్రతులకు సుముహూర్త పద్ధతివివరింతు శ్రవణంబు మఖ యనూరాధహస్త । రమణరేవతి యుత్తరాభాద్ర రోహిణి పుష్యముల్ దగు 'లగ్నములనుగాంచ । కటకంబు మీనమకరములు

మేలౌనుకుంభమువృషభముల్ కొద్దిఫలము। లగ్నకేంద్రములందు లక్ష్మింపచంద్రుండు శుక్రుడున్ననుమేలు సూటిపరచు - రవియురవి సుతుండు రాహువుకుజులున్న - జలమువడదటంచు బలుకబడు ను - గానఇటులదెలిశి గావింపనగునని - పలికెగురుపరుండు పన్న గేంద్ర॥ శేషార్థం॥ లగ్నమునకు ౧-౪-౭-౧౦ యీస్థానము లు కేంద్రములు॥

గృహప్రవేశము.

సీ॥ నూతనగృహమందు నుర్విలోజనములు జేరేటిముహూర్తం బు జెప్పెదువిను - రెండుమూడును పదకొండు పంద్రెండను మాసంబులనుజేర మంచిదనని - వకటిమూడేడను వారముల్ గూడవునాల్గుతొమ్మిది పదునాల్గు ముప్ప - దనుతిథుల్వర్జిపించ త క్కినయవిమేలు తారలం దుత్తరాత్రయము మేలు - రోహిణిమం చిదేనూహింప పూర్వగృహములందు జేరనుగమనముపడి - రేని తారలందు రేవతి జ్యేష్ఠాను - రాధలైనమేలు ఈధరిత్రి - నిటుల ఘనులమతము నెరిగి జేరందగు - నంచుదెల్పబడియె నహీకులేంద్ర॥

నూతనవస్త్రధారణము.

సీ॥ క్రొత్తగుడ్డలు కట్టుకొనువారలకు నిందునుముహూర్త క్రమమును సూటిపరతు - పదునాల్గు నాల్గుముప్పది పదహారు తొమ్మిది సెుక్కటియు నెనిమిదియనేటి - తిథులద్రోయగవలె గ దశినాల్గయిదారు వారముల్ జేర్చ్చి కోపలెధనిష్ఠ - యుత్తరాత్ర యమును చిత్తహస్తస్వాతి పౌనర్వసాశ్విని పౌష్యమియును - శత భిషానూరాధ క్షితినిరేవతి మృగశిర రోహిణియుమూల శ్రవణ ములును - శుభకరంబుమరియు జూడవైధృతివ్యతీ- పాత్తుపరిఘ లొప్పబడవుగనుక - నిటులదెలియుమనెన కుటిలమానసుడగు -

గురువరుండు గడమికుండలేంద్ర ॥

క్షౌరమునకు.

సీ॥ క్షౌరంబునకుదగు కాలము న్నెరిగింతు జూడగానేడైదు మూడురెండు - పదమూడనే తిథుల్ భవ్యకరంబగు వారంబులందు నైదారురెండు - నాల్గును మేలివ్వనగు మృగశీర్షంబు పౌనర్వసాశ్వని పౌష్యమియును - శ్రవణచిత్తధనిష్ఠ శతభిషంబువిశాఖస్వాతి హస్తలును ప్రశస్తమ్మగును - జేష్ఠరేవతియును క్షితిలోమధ్యమ ఫలం- బౌనుఇట్టిముహూర్త ప్రకరణంబు - కొన్నివేళలందు నెన్నంగదగదని - ముచ్చటించెనయ్య భుజగవర్య ॥

అభ్యంగనము.

గీ॥ మూడుతొమ్మిది పదమూడు రెండొండైదు - నేడనేటితిథులుగూడముఖ్య - ములవిజెప్పె జలకమ్మునునాడ కడుప్రేమ - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ కం॥ వారములను నాల్గేడగు - వారములను వీడిరేని వసరగుసంచుల్ - ధారుణిబీజావాపన - కూరిమినెరిగింతునసేను కోమలగాత్రా ॥

బీజావాపనము.

కం॥ పదకొండైదేడునుమూ - డ్పదియేన్పద మూడటంచు బరగెడి తిథులు౯- పృథివిలోబీజావాపన - కదుపీగునవిబలికెనయ్య ఖగరాడ్వైరీ ॥ కం॥ ఉత్తరరోహిణిరేవతి - హస్తముఖాశ్లేషమూలయనురాధయును౯,- స్వాతిశ్రవణము ఘిక్కలి - ప్రీతి కరంబనుచుబలికె భీకరరూపా ॥ కం॥ వరపుష్యమిపూర్వాషా- డరయను విత్తనములిడుట కధునగునుధర౯ - స్థిర వారలగ్న మెరుగన్విర విరచింతునటంచుజెప్పె విమధరచందారి ॥ కం॥ స్థిరనుభానుదివస శింహ్మాలగ్నమునందు - సర్వవిత్తనములు నిర్వహించి -

నాటిననుఫలింవనగువృధాపోదని - జెప్పబడియెగురుడు సర్వరాజా॥ కం॥ హిమకరునిదివసమున మిధు - నమునగ రాజనపు విత్తనము లెదబెట్టగ - యమితఫలంబందుదురని- సుమనసవిభుడనిగొనయ్య సుబ్రంహ్మణ్యా॥ కం॥ ఒండేడెనిమిదిలగ్నము - లుండగశుజదిన ము కొత్తిలున్న ఎదబెట్టగ - పండునఖండముగానని - ఖండితము గ బల్కెనయ్య గరుడవిపక్షా॥ కం॥ బుధుదినము మిధునకన్యల పృధివిలోపూగిఫలంబు పెంపుగ్గనాటగ - వ్యర్థబోదు మిగులఫలి తం - బదియొసగునటంచుబలికె పన్నగముఖ్యా॥ గీ॥ ధనువు మీనములను ధరగురుదినమున- నామ్రబీజమాదిగాసమస్త - విత్త సముల్లువేయ నొత్తుగానుఫలింపు - గానుపించుననియె కల్మష హార॥ కం॥ ఆరవవారము వృషభతులారయగా పూలచెట్ల క తిచేపాఇ - ద్ధారుణిలో నని దెలియుము - సారంబిదియనుచుబ ల్కె సాహస్రఫణా॥ గీ॥ మకరకుంభలగ్న మమరగాశనిదిన - మశితదాన్యములను మహినినాట - గొప్పఫలితమనుచు జెప్పెను కడుప్రేమ - సుఖమొసంగవలయు సుబ్బరాయ॥ కం॥ గురుశు క్రచంద్రులునువడి - సురచిరలగ్నమునయున్న జూచినధరలో - సురుతరఫలమందు దురని - కరమర్ధిని జెప్పెనయ్య కద్రువతనయా॥

స్త్రీలరుతువిషయము.

గీ॥ స్త్రీలుఋతువునంద్ను వేళ శుభాశుభ - చిహ్నములను జూచిచెప్పటకును - వచనరూపకముగ వ్రాయింతుననిబల్కె - నిం దుసుఖమొసంగు కుండలేంద్ర॥ శేషార్థం॥ స్త్రీలరుతువిషయ ముగురించి మాసములలో చైత్రమందు వైధవ్యము - వైశా- ధనపుత్రులు - జ్యే- రోగవతి - ఆషా- సంతునష్టము - శ్రా- ధ నవతి - భాద్ర- దుర్భగ - ఆశ్వీ- తపశ్శాలి - కార్తీ- అల్పాయువు

మార్గ, బహుసంతు, పు, జార, మాఘ, పుత్రవతి, పాల్గు, సంపద పుత్రగతియగును। తిథులలో ౨, 3, ౫, ౭, ౧౦, ౧౧, ౧3, ౧౫ యీతిథులున్ను, వారములలో సో, బు, గు, శు యీవారములున్ను, నక్షత్రములలో అశ్వ, రో, మృ, పుష్య, హ, చి, స్వా, అనూ, వి, మూ, శ్ర, ధ, శ, వుత్తరాత్రయమున్ను, లగ్నములలో—౨, 3, ౪, ౬, ౭, ౯, ౧౨, యీలగ్నములున్ను, లగ్నమునకు ౨, ౪, ౫, ౭, ౯, ౧౦ యీస్థానముల శుభగ్రహములున్ను, 3 ౬, ౧౧ యీస్థానముల పాపగ్రహములున్ను వున్నయెడల శుభకరము, మరియు అశుద్ర, జ్యే, పున, మ, కృ, ఈనక్షత్రములయొక్క మొదటిపాదములలో సమగ్రైనయెడల శుభము, ౨, 3 పాదములైన యశుభము, భరణి, పూర్వాత్రయములలో నాల్గవపాదమున శుభము, తక్కినపాదముల నశుభము, దుష్టనక్షత్రములందు ప్రథమ రజస్వలయగు స్త్రీకి ముందుగా నక్షత్రశాంతిని జేశి తర్వాత శుభనక్షత్రమందు రజస్వలయైన పిమ్మట గర్భాదానముహూర్తము నిశ్చయించుట శుభము, చంద్రుఢు కూరినక్షత్రములందున్ను సూర్యుడు శుభనక్షత్రములందుండగా రజస్వలయగు స్త్రీకి దోషము లేదని దెలియదగును ॥ గీ॥ ఇటులరుతువిధంబు నెరిగిగర్భాదాన । మందుపై విధించు టందులకును । దెలియనగునటంచు బలికెను కడుప్రేమ । సుఖముసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥

నిషేకముహూర్తము.

శ్లో॥ నిషేకముహూర్తమందు విచారించగా తిథులలో ౬, ౮, ౪, ౧౫, ౧౪, 30 ఈతిథులన్ను దోషయగా మిగులు తిథులున్ను, సో, బు, గు, శు యీ వారములున్ను, నక్షత్రములలో శ్ర, రో, అనూ, స్వా, రే, మూ, వుత్తరాత్రయమున్ను, లగ్నములలో

౨-౩-౪-౫-౬-౭-౯-౧౧-౧౨ ఈలగ్నములున్న, శుభకరంబులు. యెనిమిదవస్థానమున యేగ్రహమున్ను యుండకూడదు. పుష్య, ధ, మృ, అశ్వ, చి, పున, ఈనక్షత్రములు మధ్యమము తక్కినవి అధమము ॥

శీమంతము.

గీ॥ స్థిరనిషేకమైన శీమంతమన్నుఖర్త - జగుపవలయునంచు జనముమెచ్చ - నెనిమిదారునాలుగను మాసములలోన - ననుచుదెల్పెనయ్య ఫణివరేణ్య ॥ కం॥ తిధిరెండు మూడునైదను - పదిపదమూడేడు శుభము వారములరియక - విధిరెండైదా ర్నాలుగు - పృధివిలో శుభమనుచుబలికె భుజగశ్రేష్ఠా ॥ గీ॥ వృత్తరాత్రయంబు పుష్యపునర్వసుల్ - జగతిరోహిణియును శ్రమగశిరయును - రేవతియును లెస్సభావింపగానని - బలికెగురువరుండు పవనభక్ష ॥ గీ॥ శి హ్వానృశ్చికములు శీమంతమునకందు- బడవుసింగులు నవియుకడుశుభంబు - లగునటంచుబల్కె జగతిపైకడు ప్రేమ - నన్ను బ్రోవనలయు పన్నగేంద్రా ॥ శిశువిమార్శ॥ గీ॥ రిమణిపేరు యక్కరముల నేకిటబెంచి - తిధినిగల్పితొమ్మిదింటపాలు- గొన్న బేశిసుతుడుకన్నె సమంబని - జప్పవచ్చునని యె సర్పరాజ ॥

జననవిషయము

సీ॥ మూలనుఖాశ్వని మొదటిపాదంబులు జ్యేష్ఠరేవతియు నాశ్లేషలందు - నంత్యపాదంబులక దగ్భకల్ గలుగ నత్యుగ్రగండములనిదోచనగును - మరియురోహిణిపూర్వ భాద్రమూలాశ్లేషపౌనర్వసులునాల్గు పాదములును - శాంతులకర్హమై జలగురోహిణి మేనమామగండంబని భూమినొప్ప - మూలశ్వశు రగండమును దె

చ్చు తక్కిన - తారలెల్లకీడు తనకుదెచ్చు - గానదెలియవచ్చు కడుపేర్మితోబలికె - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ సీ॥ గ్రహదోషనెళవుల గాన్పింతు చంద్రుండు ఎనిమిదింటనుకుజుడే డేటలర - సూర్యుడైదవఇంట శుక్రుడారింటను గురుడు పండ్రెండింట నరుణసుతుడు - ఒంటున బుధుడు మూడింట్రరాహువు తొమ్మిదింటనంటిన దోషమంటునిజము - చంద్రసూర్యులచేత జననీజనకు చేటు తక్కిన వారిచే తనకుచేటు - గలుగునను చుదెలిసి ఘనులు శాంతికిరగు - క్రియలొనర్చవలయు ప్రియముమీర - ననుచుజెప్పె భువినిజనులిదవిని మెచ్చ - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ శేషార్థం ॥ మేషములోజనియించిన చోరత్వము, వృషభములో విభవము, మిథు, గ్లాని, కర్కా, ధనము, శిం, భూప్రాప్తి, కన్య, విఖ్యాత్తు, తు, మంత్రిత్వము, వృశ్చి, దరిద్రము, ధ, గ్లానము, మ, దుష్టత్వము, కుం, వ్యాపారము, మీన, విద్వాంసుండగును. జననమైనరాసిలో సూర్యుడున్న రాజ్యమును, చం, క్రుషిని కుజు, వీరుడున్ను, పాపిన్ని, బు, నీతియుగ్జానమున్ను, గురుశుక్రులున్న, ధీరత్వమున్ను, శ, చోరత్వమును, రాహు, పుదారతయు, కేతు, దరిద్రమును ఇచ్చుచుందురు. మరియు జన్మలగ్నమునగా ౧-స్థానముగాన ౧-౪-౭-౧౦ యీస్థానములు. కేంద్రములు. ౫-౯ యుపికోణస్థానములు గనుక నీస్థానమ్ములందు బుధ గురు శుక్రులుండగా జన్మించిన శిశువుకు దీర్ఘాయువుగాను ౨-౩-౧౧ ఈస్థానములందు వీరలుండజనించినమధ్యమాయుగాను ౯-౮-౧౨ యీస్థానములందుండగానల్పాయుగాను వూహింపబడుచున్నది. రవి కుజ శనిరాహు కేతువులు క్రూరులుగావునవీరు కేంద్రపంచమాష్టములయందుండినను శుభకరులనిపించరు - సూర్యశిద్ధాంత గోళాధ్యాయములో సూర్యచంద్రులు అష్టమాధిపతులైనను మారకులు

బాధకులుగారని జెప్పియున్నది. లగ్నము రెండుభాగములు జేసిన హోరాయగుచున్నది. అందున మొదటిది మేషాదిబేసిరాసులలో చేర్చి మొదటిభాగము సూర్యహోర - వృషభాదిసమరాసులలో చేర్చి మొదటిభాగము చంద్రహోర - లగ్నంమూడుభాగములు జేశ్చి ద్రేక్కాణము - అందు మొదటిభాగమునకు ఆరాసిఅధిపతే యగును - రెండవభాగానకు అయిదవఇంటి అధిపతియగును - మూడవభాగానకుతొమ్మిదవఇంటివాడగును లగ్నముతొమ్మిదిభాగ ములు జేసినగాన వాంశయగుచున్నది - అందున మే, సిం, ధ, వీటి లోలగ్నమైన యడ మొదటిభాగానకు మేషముయొక్క అధిపతే యగును - రెండవభాగము వృషభాదిపతి - మూడింట మిధునా ధిపతి ఇదేపరుసను తొమ్మిదిభాగములకు నగుచున్నది - వృ, కన్య, మ, ఈలగ్నములంటైతే మొదటిభాగమునకు మకరాధిపతి ౨ కుం భాధిపతి - అదేపరుసనజూడవలెను- మిధు, తు, కుంభములోలగ్న మయ్యేనేని - మొదటిభాగమునకు తులాధిపతిమొదలుగా చూచు కునేది కటక, వృశ్చి, మీనములలో లగ్నమయ్యేనేని మొదటిభా గానకు కటకాధిపతిమొదలుగా చూచేది - లగ్నము ౧౨ భాగ ములు జేయగా ద్వాదశాంశయగుచున్నది అందు మొదటిభాగము నకు ఆలగ్నాధిపతేయగును - అది ౧౨ భాగములకు ఆయారా సుల అధిపతులేయగుచుందురు లగ్నము 30 భాగములుచేశ్చి త్రింశాంశయనంబడును - అందున మొదట ౫ కి కుజుడు పైన ౫ కి శని పై ౮ కి గురువు పై ౭ కి బుధుడు పై ౫ కి శుక్రుడు అ ధిపతులగుచుందురిందులో బేశిరాసులందులగ్నమైన యెడల కుజు డుమొదలుగాను సమరాసులందులగ్నమైన యడల శుక్రుడు మొ దలుగాను చూచుకొనేది - గ్రహదృష్టి శని 3-౧౦ ఈస్థానము లు పూర్ణదృష్టిచే జూచును - తక్కిన గ్రహములు పాత్యాదృ

ష్టిచేజూతురు గురువు ౫-౯ స్థానముల పూర్ణదృష్టిన చూచును తక్కినగ్రహములు ఆస్థానములర్ధదృష్టిచేజూతురు - కుజుడు ౪. ౮ స్థానములు నిండుదృష్టినిజూచు - తక్కినగ్రహము లాస్థానముల ముప్పాతిక దృష్టిచేజూతురు - అన్నిగ్రహములు ౭ వస్థానమును నిండుదృష్టిచే జూచుచుందురు - సూర్యునకు మేషం - చం. వృష - కు మక - బు. కన్య - గు. కట - శు. మీా - శ. తుల ఉచ్ఛలని తెలియవలెను- ప్రతిగ్రహమునకు ౬, ౮, ౧౨ ఈ స్థానములు శత్రుత్వము తక్కినవి మిత్రత్వము ॥

లగ్నఘటికపరిమానము

మీా. మే. ౪ ఘ - వృ. కుం. ౪౪ ఘ - మిథు. కన్య తు. మ. ౫౹ ఘ. కట. శిం. వృశ్చి. ధ. ౫౪ ఘడియలనబడును. శిం. సూర్యుడు. కట. చం. మే. వృశ్చి. అంగారకుడు. మిథు. కన్య. బుధుడు. మీా. ధ. గురువు. తు. వృష. శుక్రుడు. మ. కుం. శని అధిపతులగుదురు ॥ జాతకర్మ—అన్నప్రాశనము—సీ॥ నాల్గువర్ణములవార్నామకరణమును నొనరించదగునట్టి దినములుయ । పదకొండు పదిరెండు పదునారు నిరుపదిరెండు నిర్వదియనిదండినెగడునట్టివేళలయందనగు జాతకర్మంబటంచు నన్నప్రాశనమున పురుష । శిశువుకారెనీమిది స్థింపదగ పదిరెండు మాసముల్ దగియుండు మగవలకును । పదనకొండునైదు పట్టుగ్గాత్తొమ్మిది । మాసముల నొనర్ప మంచిదవేని । తిథి..మన్న నిండు దెలియజేసెదనంచు । బలికె కరుణావ్యలన పన్నగేంద్ర ॥ కం॥ రెండైదుమూాడు నేడును । దండిగ పదునాల్గు పదియు ధరపదమూాడుగా । మొండుశుభస్కరమని బహు । ఖండితముగ బలికెనయ్య కన్ననతెనయా ॥ చెవులుకుట్టుటకు—సీ॥ ఉత్తరాత్రయుయును చిత్తహస్త స్వాతి శ్రవణ మానూరాధ శతభిషజంబు । అశ్వధనిష్ఠ పుష్యముకోహిణి పునర్వసు మృ

గశిరయు రేవతికిదప్ప । నన్యమొప్పవు లగ్నమూగు తొమ్మిది నా ల్గు రెండును మూడు పం డ్రెండు మేలు - భువిలగ్నముకు పదియవ స్థానమే గ్రహముండ గూడదయనె ఖండితముగ - చెవులుకుట్టు టకును జెప్పెను తిధులలో - మూడునైదును పదమూడు రెండు నేడును పదిమేలుగూడునిజంబనె - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బ రాయ ॥ కం॥ వారము లెరిగించెద నా - ల్గారైదును రెండు భ వ్యకరమగుననుచు - తారలు హైనోందనము ప్ర - కారంబనె సు బ్బరాయ కరుణాభరణా ॥ కం॥ ఐదేనిమీది పదకొండుకు - పై దగులగ్నములుమిగుల భవ్యంబగుల - గ్నాద్యష్టమ శుధ్యగయక- గాదనెగ గరుణజూచు ఖగరాడ్వాయిరీ ॥ పుట్టు వెంట్రుకలుదీ యుటకు——గీ॥ ఇలనుపుట్టు వెంట్రుకలుదీయపదిపద । మూడునై దు రెండు గూడుతిధులు । నైదు రెండునాలుగారు వారములివి । మేలటంచుజెప్పెవ్యాళచంద్ర ॥ గీ॥ శతభిషంబు స్వాతిశ్రవణధని ష్ఠయు । మృగశిరాశ్వనియును రేవతియును। పుష్యపునరువసులు పుడమిలోనుత్తమ । మనిరిబుధగణంబు ఫణివరేణ్య ॥ అక్షరా భ్యాసము——గీ॥ అవనిపంచమాబ్ధ మందక్షరాభ్యాస । మును నొన ర్చినలయు మూడునైదు । నేడుమరియును పదమూడు తిధుల యందు । జేయవచ్చునని యొ క్షితిఫణీంద్ర ॥ కం॥ గురుశుక్రసౌ మ్యసోములు । వరహస్తాగుద్ర చిత్తస్వాతి యనూరా । ధనియపు నర్వసు శ్రవణము। లరలేగ శుభంబొసంగునని భుజగేంద్ర ॥ కం॥ గనలగ్నమునకునైదిం । టను యోగిహ్యముండదగదు తాయిగనిఖనే। వినుపించెదను పనయనము । విన వేడుకగానట నెను విషధరచంద్రా॥

వుపనయనము.

గీ॥ సోమశుక్రసౌమ్య సురగురు వారము । లకస్యమిధునము?

మఘ కటకమీన । మేషతులలు మేలుమిగులు కూడవటంచు । బల్కెగురువరుండు పన్నగేంద్ర ॥ సీ॥ ఉత్తరాత్రయమును చిత్తహస్తస్వాతి శ్రవణమశ్వని ధనిష్ఠయునుపుష్య । మియు మృగశిర రేవతియు పునర్వసు రోహిణియు ననూరాధల నెంచిజూడ । శుభములగ్నాష్టమ శుద్ధియేర్పడవలె రవిశనికుజులుండు రాసులుదగ । వితరగ్రహంబులు హితమతి కేంద్రకోణములనున్నను శుభంబమరుధరణి । కుజుడురవియు శనియుగోనకోని మూడారు । పదనకొండు ఇండ్ల బరగుచుండ । వలెననటంచుజెప్పె వడకముహూర్తమునకు । సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ గీ॥ శనియులగ్నమంనుష్టమద్వాదశ । మందుయున్న శుభము నొందరవని । నశుభదినము లేవిపొసగవిందులకని । జప్పబడియెభువిని సప్పరాజ ॥

ప్రయాణమునకు.

సీ॥ వినరోరి దెల్పెద జనసంఘముర్విలో గమనపద్ధతిని ముఖ్యముగ నెరుగ - వలెనెట్టులన్నను వనరఁగతిధులలో రెండుమూడైదేడు ఖండితముగ - పదిపదకొండును పదమూడు పదునాల్గు పదహారు నుత్తమంబౌచుప్రబలు - వారము లెరిగింతు వడిరెండునాల్గారు వారములకు వినావదగదేవి - వారశూలలరయ వడిమీరరెండేడు - వారములను తూర్పువెపునకును - శూలలనుచుజెప్పె సూరిజనము మెచ్చ - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥
సీ॥ ఐదేడు వారములాగ్నేయమునకును దక్షిణమున్నకెకు దగదుమరియు - నారింటరెంటింట నైరుతికిని నొంటనారింటపడమర నయము లేదు - వనర నొక్కటమూట వాయువామూలకు మూడాలుగుత్తరమునకుదగదు - ఇలలోననాల్గింట నీశాన్యమునకునుబోయిన దుష్ఫలంబునబెనంగు - నిట్టివారములను ఈదిక్కులకుబోవ-

దగదుశూలలుండు ధాత్రిలోన - వీటిదెలిసినడువ విభవమందు ను
రని - జెప్పెగురువగుండు శ్రీకరఫణా ॥ సీ॥ భానుశుక్రులందు
పదిహేనుఘడియలు శనిసుధాకరులను ఎనిమిదియును - భౌమసౌ
మ్యములను పండ్రెండు ఘడియలు గురునిదినమునందు ఇరువది
యును - ఘటికలుదోషమై ఘటియించుతూర్పుకు దధినక్షిణాన
కుదసరునూనె - పడమరకును గుడ్డపాలించు నుత్తరమునకు క్షీర
ముదోషదనితహరము - ఎన్నిదోషములున్న నన్నముదిని తూర్పు
నకున స్థమపుదక్షిణమున కర్ధ - రాత్రి పడమరకును ప్రీతియాను
తర - మునకును దయమందుబోయి రేని - మేల్గుగల్గునంచు మే
దినిలో జెప్పె - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ సీ॥ మృ
గశిరమూలాధ మూలహస్తధనిష్ఠ లశ్విని రేవతి పౌష్యమియును -
శ్రవణపౌనర్వసు జగతిలోనుత్తమంబగు రోహిణుత్తరాభాద్ర ను
త్త - రలుమద్యమని జెప్పవలెనువీటికి శూలజెల్లుతూర్పు ధనిష్ఠ
జేష్ఠలుమరి - యశ్వని శ్రవణంబులగు దక్షిణమునకు పౌష్యముగో
హిణుల్ పడమరకును - పల్గుణులును హస్తబరగును త్తరముకు -
నిట్టితారలందు నిట్టిదిశల - కేగదగదటంచు యోగీంద్రులగుగురు-
చంద్రులనియె వాసుకేంద్రఘనత ॥ గీ॥ నాల్గురెండునేడునవలు పై
నితొమ్మిది - యనెడిలగ్నములు ప్రయాణమునకు - లాభకరము
గాన లక్షించిజనులంత - నడువమేలటంచు నుడివెఫణిప ॥

తారాబలము.

వ॥ తారాబలమును జూచెటివాడు తనజన్మనక్షత్రము మొద
లుకొని ప్రయాణదిననక్షత్రమువరకు లెక్కించితొమ్మిదింట భాగింప
గా ౧ జన్మతారంశరీరనాశము ౨ సంపత్తారవిభవము ౩ విపత్తార
కార్యభంగము ౪ క్షేమతారమేలు ౫ ప్రత్యక్తార కార్యహాని

౬. సాధనతారకార్యానుకూలము, ౭. నైధనతారమరణము, ౮. హితతారసౌఖ్యము, ౯. పరమమైత్రితార-సంపద.

చంద్రబలము.

తనజన్మరాశి మొదలుకొని ౧, ౩, ౬, ౭, ౧౦, ౧౧ ఈస్థానముల చంద్రుడున్న మేలుగలిగించును, ౨, ౯, ౫ ఈస్థానముల శుక్లపక్షమందును, కృష్ణపక్షములో ౪, ౮ యీస్థానములయందున్న శుభకరము.

వివాహము.

సీ॥ వైశాఖమాఘ శ్రావణఫాల్గుణము జేష్ఠమాసముల్ హితవౌ మవాశి కెక్కు - మధ్యమంకార్తీక మార్గశిర్షంబులు అధమంబు ఇతరముల్ తిథులలోను - షష్ఠిపాడ్యమి ద్వాదశాష్టమి తదియ ఏకాదశి శుక్లపక్షమున కహితమవని రెండైదేశు మనెపదియును నాల్గు తొమ్మిదిబహుళ పక్షమ్మునందు - మేలుజేయుచుండు నాలుగైదార్ రెండు - వారములుశుభంబు జేరునిట్లు - దెలిశి జెప్పవలయు ధీమంతులనిబల్కె - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ॥ సీ॥ రేవతనూరాధ మృగశిరయును యుత్తరాత్రయంబును మఖహస్తస్వాతి। రోహిణిశేష్ఠమా నూహజేయగ కుంభ మకర వృశ్చికములుమానసితర। లగ్నంబులెల్లను లావుశుభంబిచ్చు నుదయకాలంబును మొదటిరెఘుమా॥ నయముమ్యతీపాత్తు వైదృతి యోగముల్వరిఘయందున పూర్వభాగమరయు। కూడదను చు జెప్పువాడుక గలదిఖ। బుధుడు పెండ్లిలగ్నమునను యున్న। నతిపమిగుల భాగ్యవతియగా నిజంబని। జప్పబడియెనయ్య సప్పరాజ॥

కం॥ గురుశుక్రులున్నమనశుభా। వరులకుదీర్ఘాయువగును భాస్కరపుత్రా। కలిగమనకువైధవ్యము। స్థిరముగ బలికె భుజగ శేఖ

ర ఘనతర ॥ గీ॥ చంద్రుడున్న యెడల సతికిమ్మ్రోత్రమ్ము భూమి । పు త్రుడుండెనేని ద్విత్వమునకు । మృత్యుస్థదియు దెలిసి మెలగుట శ్రే ష్ఠమౌ । ననిపచించెనయ్య ఫణికులేంద్ర ॥ కం॥ శనియున్నను దారిద్రము - మొనశియు సంతానశూన్యమును రాహువుయు - స్సను జేయుసత్య్పమిలలో - ననుమనియె భుజంగనాధ కనికరమొ దవక ॥ గీ॥ లగ్నమునకుజూడ లావరైచంద్రుండు - రెంటనైన దు నాలుగింటతొమ్మి - దింటనుండమంచి నంటెం మునిదెప్పె - జూడనగునుకరుణ సుబ్బరాయ ॥ గీ॥ లగ్నమందుగాని లగ్నము నకునెళ-వైనునాల్గు తొమ్మిదైనగాని-బుధుడుగురుడు కవియుగది యంగవలెనని - దెల్పెసద్గురుండు దివ్యచరిత ॥ కం॥ రవిరాహు కుజుడు శనికే - తువులారిట పదునొకింట తొరిపుమూట - న్ద పిలిశుభమిచ్చెదరని భువిలోవినబల్కెనయ్య భుజగశ్రేష్ఠా ॥ కం॥ ఆరెంటను భార్గవుడుం - గారిదుజెనిఋదవ ఇంటకడువశినుస్సర - క్రూరులనిపింతు రేడట - జేరంనగి దేగ్రహంబు క్షితినిఫణీంద్రా॥ గీ॥ లగ్నమునకు బుధుడు లావరై కేంద్రంబు - లందునుండనైను వందలైన - పాపములనుద్రోయు వాడంచుబలికెను - సుఖమొ సంగిబ్రోవు సుబ్బరాయ ॥ కం॥ సురగురుడసురగురుడు హిమ - కరసూనుడు సర్వదోషఖండనకు వసుం - ధరకేంద్ర కోణముల లో - బరిగినమేలనుచుబలికె పన్నగశ్రేష్ఠా ॥ సీ॥ ధరదంపతుల జన్మతారలందునవైన జన్మనక్షత్ర రాశ్యందునైన - జననలగ్న మునందునైన వారికిరవిగురు బలములు చూడకుదరకున్న - దగదు వివాహంబు దలపగా జ్యేష్ఠలందొకటి మేలగు రెండుసుఖముకొద్ది - నైనుమూడును నాలుగనుకూలపడవెందు జ్యేష్ఠలనంగాను జ్యే ష్ఠపుత్రి - జ్యేష్ఠయనెడితార జ్యేష్ఠమాసంబును - జ్యేష్ఠపుత్రుడ దియు జేష్ఠమాస - మున వివాహమనిసుజన సంఘమందురు - గ

నుమటంచుబలికె ఫణివరేణ్యా ॥ కం॥ మరియును స్త్రీజన్మపుతా
రరయువిశాఖయిన జేష్ఠమైనను ధరణిఁ - మరిదికి బావకునశుభద-
సంశినిజూపట్టునని యె సన్మార్గయుతా ॥ గీ॥ అత్తమామగండ
మాశ్లేషమూలల - స్త్రీజనించియున్న శిద్ధపరచు - నిఖనుదె
ల్పెబూనెనేక తారమూహూర్త - మును ఫణీంద్రదధరణి జనులు
మెచ్చ ॥ సీ॥ జగతిదంపతులకు జన్మనక్షత్రము లేకమైనప్పుడునె
న్నను త్త - రాభాద్ర పౌష్యమిత్రశవణరేవతి మఖయూరుద్రయు వి
శాఖలంటున్పైన - రోహిణులుత్తమమూహింప భరణిస్వాత్యాశ్లేష
శతభిషమశ్వనియును - మూలయనూరాధ పుబ్బమధ్యమమగు త
క్కిన తారలు లెక్కబడవు - తారపాదభేద మారయగా రాశి - భే
దమైన దోషమియాకుయేక - రాశియైనతార దోసమే లేదని - జె
ప్పెసద్గురుండు శ్రీకరఫణ ॥ గీ॥ అతివ తారనుంచి పతి తారకగు
లెక్క - బట్టితొమ్మిదింట పాలుదీయ - చేసిగానిసంఖ్య వాశికె
క్కునటంచు - బలికె భుజగవంశ జలధిచంద్ర ॥

పంచకరహితము.

గీ॥ తారవారతిథియు తగలగ్నమగు లెక్క - నొంటుజేశితొ
మ్మిదింట పాలు - దీయ్యనెదు తొమ్మిదేదురా మేలని - బలికెఘన
ముగాను పన్నగేంద్ర ॥ గీ॥ మూడునాల్గురాగ భువిముహూర్త
ము మేలు - మిగులుసంఖ్య లేవి దగవృగాన - ఇటుల దెలిశి రేని ఇ
లద్రాగులనిబల్కె - నిందుసుఖమొసంగు కుండలేంద్ర ॥

గ్రహమైత్రికూటము.

గీ॥ గ్రహములందు మైత్రిక్రమము దెల్పుచునది - శుభదఖర్గ
లందు జూడనగును - మైత్రిగల్గియున్న మంచినిచ్చునటంచు - జె
ప్పెశ్రీగురుండు సప్పరాజ ॥ శేషార్ధం ॥ సూర్యునకు చంద్రకు

బగురులు మిత్రులు - బుధుకు సముడు- శని, శుక్రులు విరోధులు చంద్రునకు, సూ, బు, మిత్రులు, శ, కు, శు, సములు, కుజునకు. సూ, చం, గు, మిత్రులు శ, శు, సములు, బు, శత్రువు, బుధునకు. సూ, శు, మిత్రులు, శ, కు, శు, సములు, చం, శత్రువు, గురువునకు. సూ, కు, చం, మిత్రులు, శ, సముడు, బు, శు, శత్రులు, శుక్రునకు. శ, బు, మిత్రులు, గు, కు, సములు, సూ, చం, శత్రువులు, శనికి. బు, శు, మిత్రులు, గు, సముడు, సూ, చం, కు, శత్రువులు. గనుక వధూవరులకు గ్రహమైత్రిగలిగియున్న మేలు - సమత్వము మధ్యమము - శత్రుత్వముకూడదు - గాబట్టి రాశ్యాధిపహితత్వము లేకపోయినను - రాశిహంశస్థు లహితత్వమైనను గలిగియుండవలయు ననుట.

రాశికూటము.

సీ॥ పూర్వాభోడిరాశికి పురుషగాసియునెంచ పండ్రెండు పదకొండు పదియుతొమ్మి - దెనిమిదే డైనను ఘనమిచ్చునని బల్కె - పురుషరాశికిపుర్వ భోడిరాసి - రెండుమూడునునాల్గు దండి నైదారేడ బంధశుభంబిచ్చు ఖండితముగ - రెండునుమరియు పండ్రెండు తొమ్మిద్ మైనునారెనిమిది రాసులగుచు మిధున - మునకు నెప్ప నందునను గ్రహమొక్కడై - యధిపుడైనరాసి యధిపతులకుమై త్రిగల్గియున్న మంచినిచ్చునటంచు- బలికెభూమిలోన వన్నగేంద్ర॥
గీ॥ భువనిబుధులమునకు మరాడు పదనకొండు - జూడనాల్గు పది యునేడునేడు - రాసులొప్పనపుడు దోసమేలేదనె - సుఖమొసంగునయ్య సుబ్బరాయ ॥

గణకూటము.

సీ॥ పుష్యపునర్వసుల్ మృగశిరాశ్వని యనూరాధరేవతిస్వాతి

శ్రవణహస్త । లివిదేవగణములౌభువిని పూర్వాషాఢ పూర్వభా
ద్రారుద్రపుబ్బభరణి । నూహింపరోహిణి యుత్తరాత్రయములు
మర్త్యగణంబులై మసలుచుండు । కడమతారలు దైత్యగణములౌ
సతిపతినక్షత్ర మేకగణముతో గూడ । నుత్తమంబుదైవ మర్త్యం
బు మధ్యమం । బధమమసురవిబుధ వర్గమనుజ । దనుజగణము చేటు
నొసరించుననిబల్కె సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ కం॥
చెలితారయుపురుగణమై । యలరారిగ చేటుగల్గు నాత్మేశునకు । న్ని
లలోనట్టి గణంబె । బలికినఎడ్డమేలటనియె పన్నగముఖ్యా ॥

స్త్రీదీర్ఘకూటము.

సీ॥ సతితారాదిగాజూడ తొమ్మిదితారలకులోగ పతితారలి
ఖితమైన । యడకీడుగలిగించు వడిమీఱ పదునెనిమిది తారలకులో
ను గడిచెనేని । ఫలముమధ్యమమటు పైనున్న మేలౌను ఈపొంతన
ము జూడ నెప్పుదేని । స్త్రీకి గండముభువిని శిద్ధించు గ్రహమైత్రి
రాశిపొంతనమున్న దోషహరము । గనుకనిట్టివిధము గనిపెట్టగు
నంచు । జెప్పిమరియుసర్వజనులు మెచ్చ । యోనికూటమింక బాగా
నిదెల్పుమననె । సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥

యోనికూటము.

శేషార్థము—అశ్వని-మగగుఱ్ఱము, శత-ఆడది, భ-ఏనుగ, రే-
ఆడది, కృ-మగమేక, పుష్య-ఆడది, రో-మగపాము, మృగ-ఆడది,
మూ-మగకుక్క, ఆరు-ఆడది, ఆశ్లేష-మగపిల్లి, పున-ఆడది, మఖ-
మగఎలుక, పుబ్బ-ఆడది, ఉత్త-ఎద్దు, పూర్వాభాద్ర-ఆడది,
స్వా-మన్నపోతు, హ-ఆడది, చిత్త-మగపులి, విశా-ఆడది, జ్యేష్ఠ-
మగలేడి, అనూరాధ-ఆడది, పూర్వాషాఢ-మగకోతి, శ్రవణ-ఆ
డది, పూర్వాభాద్ర-మగసింహము, ధనిష్ఠ ఆడది, ఉత్తరాషాఢ-

ముంగిస, గావున సతీపతుల నక్షత్రములు వర్గజాతములలో మగ
ది మగవాడికిన్ని, ఆడది స్త్రీకిన్ని యుంచిన వృత్తమును, ఇతరజా
తిములోనున్నయడ మన్యమును, వైరిజాతిమైన నఘమని తెలి
శేడి ॥

గ్రహప్రచారము.

కం॥ సూర్యాదినవగ్రహములు - శౌర్యస్థితిరాసులందు జెలగి
గజరిగే - చర్యలు తెల్పిన ఘనముగ - కార్యంబు ఇలనుషి వె ఖ
గరాడ్వాకీ ॥ కం॥ శనికుజులొకరాశిలోఁజే - రను దుర్భిక్షంబు
రాశిగ్రహములైనరా - హువును జేరిమెండుకొనును - గనవగున
నిజెప్పెయ్య కనకాభరణా ॥ కం॥ బుధుడు కుజుడొక్కరాసిని
బొందలసుభిక్షంబు తరణికుంభగకుజుడున్ - విధువలరిన దుర్భిక్ష
పు - కథంబనె సుబ్బరాయ పకుణాంబునిషే ॥ సీ॥ చంద్రుడు
గురుడుశుక్రసంభవుండొక రాశినలరి మూఁడేండ్లు ధాన్యములు పెరుగు
కవిగురుబుధలట కర్కులాప్తుని సుతుండు నొకరాశిలోఁజేర నొ
ప్పునరవు - మహిజుండు దేవతామాత్యుండు నొకరాసి జేర సుర్భి
క్షంబు వెలగుపుడము - గురుభార్గవుల మధ్యకుజుడున్న క్షామంబు
రవిభువి సూక్ష్మమధ్య రవితనూజు - డున్న ప్రజకు చేటు ఎన్నగ ధరణి
లో - సన్నముంచఘోముపలసౌరాహు - వతనిగూడ క్షామ మనుచుని
జంబనె - సుఖమొసంగుచుయ్య సుబ్బరాయ ॥ సీ॥ గురుడుతరణి
పుత్రుని కుపురుయొకచోట - గూడియుండిరేని మూఁడు వేండ్ల -
దనుకపశువుల చేటుగనవచ్చునని జెప్పె సుఖమొసంగుమయ్య సు
బ్బరాయ ॥ సీ॥ చంద్రుండు ముందొచు చంద్రుని వెన్నున గురు
శుక్రులుండి భాస్కరుడు వెనుక - నున్న మేలగు పంటలున్న వాన
లుయుండు హితక్షేత్రములయందు హిమకరుండు - సమరగురుం

టుండ సమకాలమగుసుగా చాకాన్యం పుభృగుజుండు శశధరుండు - రొయొక చోట నెనగూడ నెసనపసుభిక్షంబును జ్వదెక్స్యగురుమూ సు గురుసనడువ - మంచికాలమగుచు సుహిందనరారును - ప్రజలవృద్ధి యశేము ప్రబలమగును - గాన దెలియుమనుచు కడుక్షేమతోబ లెక్క - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ కం॥ ధరణిజా రా సులయందున - గురువున కేడెనిమిదిట గురి జేసుసను - య్యారుణ సుతుడున్న మేలని - కరమరుసుగి జెప్పెనయ్య కద్రుపతనయా ॥ సీ॥ తరణినందనుడును ధరణిసుండు సుడును రవిరాహువుల్ యొక్క రాశి నున్న - బహుళేమకాకలహముల్ ప్రబలునుధరలోన రవి గ్రీష్మతి హిమాంశుకవి బుధుసును - రొకరి తావిడ విరోకరి తొవురు జేయుచున్న దుర్భిక్షము సున్నయగును - గురువ స్థమోనయాంబురు వడి చిత్తసాత్వ క్లేశలందంత్య మాదిరైన - భువికిరుజిపి లేను బాడుమునన్యాయము - శనిస్వభావగతిని జనసకుండ - గురు డుపక్రమించ కురుపంటలనిబ లెక్క - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బ రాయ ॥ కుజోదయము—కం॥ అంగారకుడుదయింపను బంగా రు ఫలాశకు సుమప్రభ గల్గించో - సంగతిగా జనులకు పొం- గం గలరునటంచుబలికె కారుణ్యనిధీ ॥

బుధోదయము.

సీసమాలిక—సౌమ్యుడావిర్భవించను చేష్ట లెరిగింతు స్వర్ణ కాంతియు కెంపువర్ణముగన్ను - వృష్టి త్తపూర్వాయ నొప్పిచంద్ర సుతుండు ప్రభవించ ప్రజకు శుభస్థానంబు - యాశ్వీజకార్తీక మాసంబులజనింప భూమిక్షేమము చేత బాగలనగును - శ్రావణా షాఢవైశాఖంబులజనింప ప్రజకునుభిక్షంబు ప్రబలవలయు - అ రియనారుద్రాదిదైమెడు తారలయందు నుదయాస్థమయముల నుర్వి

లోన - ప్రజలకుకీడు సంప్రాప్తించు మృగశిరశ్రవణ ధనిష్ఠల జల గురుచున్న - నష్టములయ్యెనను యనుసరించనువ్యాధులోనవు వానలు లేక గిడయుచీడ - ఉరున హస్తాన బరగుచుండెమతార లారింటి లోపల ననతరింప - నష్టమంచెనుకామమగూగతపకనగుగన పూర్వ త్రయముల జనించిన - నష్టమంచసుభిక్షమసదగు రేవతి మూ లాశ్వినులలోన బ్రాహ్మణపాండ్య - భూపతులకు హానిపొసగనిశ్చ యమిట్లు - బుధులిస్తృత్తమూనపెంపుమెరుంగ - మేలటమచుబతికె మేదినిలోపల - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥

గురోదయము.

సీ॥ గురుశుభనశరీతి మెరయుచుస్ఫటికంబు । వలెనున్నభూమ సత్ఫలమునిచ్చు । దలపరోహిణి కృత్తికలయందున గురోదయంబు యస్థిములభయంబునిచ్చు । నారుద్రసౌమ్యలందవతరించిన వాన లేక పైరులు చెడులోకమందు - పౌనర్వసాశ్లేష వరపౌష్యములయం దు జనియింపగలిగించు సత్ఫలంబు । మఘపుబ్బలలరంగ మహిదేవ పిత్రు భక్తులచేతసౌఖ్యమందలరుచుండు - ఉత్తరహస్తలందున్న సుభిక్షంబుతిగ చిత్తస్వాతిలోతగ్గుపంట । లనురాధయు విశాఖ లను జనియించిన నధికపంటలుపండునపుడుజూడ - పోలుపుగా జ్యేష్ఠమూలలయందు సంభవమైన నెన్నగరాని మంచిగల్గు - నెనరు పూర్వాషాఢ యుత్తరాషాఢలయందునావిర్భవమైనయెడల - వా నపూడ్యంబౌన్మ వడిశ్రవణ ధనిష్ఠశతభిషంబులయందు నతికెనేని - ఫలియించుపైరులు గలవుబాధలు పూర్వభాద్రయం దుత్తరా భాద్రయందు - రేవతియందున లెక్కింపగలిగిన తుదలేనిసంపద లొదవునిట్లు - గురునివర్తమూనమెరిగిన బుధులకు - నిష్ఠశిష్టులలో సగి సుష్టుపరచు - ననుచుబలికెశూలియతి మోదమొందగ - సు ఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ గీ॥ భరణియశ్వనులనుగురుడు

జయించిన - భయములు ప్రజలకుగల్గు వానపంట - లధికమగునుజూడ పృథివిలోగనుడనె - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥

శుక్రోదయము.

సీ॥ శుక్రోదయంబాచు జూపట్టువేళల వచ్చునెననుచోర బాధ లుండు - నలుపుమించిన పోరులలరునెట్టగనున్న రణరంగములగు భూరమణులకును - పనపువన్నెగనున్న భయములువాట్లిల్లు భరితవర్ణము దేహబాధలుండు - ధవళవర్ణమున సుధాంశుద్యుతియు మించ మంచినిచ్చునటంచు నెంచవలయు - మరియు దైత్యగురుడు ధరణిలోనక్షత్ర - ములను బొడమునట్టి ఫలమునింక - తెలియ జేతునెనను తేటతెల్లంబుగ - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥

గీ॥ పతిమదైత్యగురుడు భరణితోనాల్గుతా - రలజనించ మించబోలియనెంచ - పసులకొప్పదరయ పంటలగ్గలమనె - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ కం॥ ఆర్ద్రాదిగనాలుగు - తారలనుదయించ నణగదడయనడుమ - ధరపుట్టి ధాన్యపంటకు - కోరతలేదటంచుబలికె కుండలినాథ ॥ సీ॥ దలపమఖాది తారలనెదిటను శుక్రుడుదయాస్తమము లైన ముదముమీరి - గమనుదైనరాళి కాపులకునుకీడు సమకూడుశుక్రుండు స్వాతిమొదలు - నాల్గుతారలలోన నవతరించ జనించసమసిపోవను భూమిజగడములగు - రమణమూలాది తారలనాలుగింటిలోనను పుట్టినను గిట్టినను చరించు - చున్న భూమిలో ప్రజాళికిబహుపోరు - లొదవుధనము దరుగువిధమెరుంగ - వచ్చుననుచుజెప్పె హెచ్చుమోదంబున - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ గీ॥ పుశనుడస్తమించ వసుధనేడుదినాల - లోన వానగురిసెనేనిపైన - వానలేదటంచు వాశిమీరగబల్కె - పూర్ణసుఖమొసంగు భుజగనాథ ॥

సీ॥ దనుజగురుండు రివిజనియించు దినముతో నేడ్నాళ్ళలోప లనెచట్టనైన - వర్షించెనాపైన వానలుమెండౌచు ధరసుభిక్షంబ నదగును గడిమి - యమపసనాడుదయంబైన ఘట్టిధాన్యము ఫలి యించు నఘటముజ్వలించు - శ్రావణ మార్గశీర్షము కార్తికం బుల వృషభలగ్నమున కవిరభసమున - పూర్వదిక్కునందు ఘోష జూపవానలు - సన్నయగుసటంచు శుక్రవర్త - మానమంశ దెలి య మహిని మేలనిబల్కె - సుఖ చెుసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥

శనియుదయము.

కం॥ శనిబొడమనగిశపూచా - యను వైశాఖ్యంబు ఛాయ యని భువి వెలయ - న్జనులకు ముదముఘటిల్లును - వినుమాయ నిబల్కెనయ్య విషగరుచంద్రా ॥ సీ॥ అశ్వనిశనియున్నగును సుభిక్షంబు భరణిజేరగకొద్ది వర్షముగును - కృత్తికనివశింప గురి లేనికాలమా రోహిణికరువుగా సూహబడును - తగువులు ధర లెచ్చు మృగశిరనున్న నారుద్రనుత్తర దిశభద్రకరము - పౌనర్వ సునుభిక్ష మాపుష్యమిసియున్న సల్పవృష్ట్యాశ్లేషయందు జేర - ప్ర జకు నల్కటలును పంటలల్పంబును - నగును మఖజరించనరులకు హిత - కరముగాను కొద్ది క్షామమున్ననవచ్చు - ననిమెలోకమున కునాది శేషా ॥ కం॥ శనిపుబ్బనున్న మేలును - గనుటకు లేను త్తరకును గదలసుభిక్షం - బనదగును హస్తజేరగ - జనులకుహి తమనుచుబలికె సన్మార్గయుతా ॥ గీ॥ చిత్తరవిసుతుండు జేరను భిక్షంబు - స్వాతిలోనయున్న స్వల్పఫలము - అలవిశాఖనున్న న ర్థఫలంబని - బలికెపుడమిలోన పన్నగేంద్ర ॥ సీ॥ శనియనూ రాధయందుననున్న క్షామము జ్యేష్ఠకెక్కినమేలు జెందుక్షితిని - కలిమూల పూర్వషాఢలనున్న మేలౌను యుత్తరాషాఢయందు

న్నవరపు - శ్రవణమందున సుభిక్షము ధనిష్ఠను శతభిషములనున్న సుభిక్షకరము - యుర్విపూర్వాభాద్ర నుత్తరాభాద్రలందున్న సుభిక్షంబు నొసగుచుండు - మధురరాజ్యహాని పృథివి రేవతిలోన - వలగనిట్లు శనివిచారణమున - కొన్ని రాజ్యములలో కొరతలుండు నటంచు - జెప్పెగురువరుండు సర్వరాజ॥ కం॥ గురుడస్తమమున దానవ - గురుడుదయంబునను వానగురిశినయడల్ - ధరణిసుభిక్షంబు నకా - కరమగుననిబల్కెనయ్య ఖగరాండ్వైరీ॥ కం॥ శని యస్తమించ నుదయిల - చను వర్షముగల్గెనేని జగతిసుభిక్షం - బడబడి ధాన్యసస్యసమృద్ధిని - గననగునని జెప్పెనయ్య కద్రువపుత్రా॥

సుభిక్షదుర్భిక్షములు.

సీ॥ ప్రభవాదిగా ప్రశ్నబడిన వర్షమునకు లెక్కించి ఇఘనంత లెక్కజేర్చి - యామొత్తములో మూడునవతెలికిని ద్రోయగా నున్నమొత్తముగగణికుడెలమి - నేడిటభాగింప నేర్పడు శేషంబు వకటినాల్గయినను వచ్చునయము - రెండును నైదైన దండితాహామముగల్గు మూడారు నమకాలమునబెనంగు - సున్న వచ్చునెడల శూన్యఫలంబును - గలుగుననుచు దెలియవలయు నరులు - రాహుకాలమందు రక్తిగావివరింతు - ననుచునిటులదెల్పె నాదిశేషా॥

రాహుకాలము.

సీ॥ రాహుకాలముభూమిరాజల్లుచునుయుండు నాదివారము ఇరవదారుపాత్కె - ఘడియపైవిధురోజు పదిమూడుముప్పాత్కె పైకుజదినమున బరగిరువది - రెండున్న రావలనుండు న్బుధుదినంబుపదిహేను పైబ్రుహస్పతిదినమున - పదునెనిమిదియు ముప్పాత్కెమీదట శుక్రవారము పదకొండు పాత్కెపైగ - నినజునిదిన

మందు నేడున్నరకుపైన గనమూడుముప్పాతిక - ఘడియవనుక - ప్రతిదినమున బెంగబడునట్టివేళల - శుభదకార్యములను సుమాని నాళి - జేయవగదటంచు జెప్పెనుకదు క్షేమ - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥

గ్రహణఫలము.

సీ॥ ఉత్తరాత్రయమున చిత్తహస్తాశ్వని పౌనర్వసుల జగత్రాణుదిశను - గ్రహణమైనను భూమి ప్రజకుహానిఘటించు జ్యేష్ఠహర్వాభాద్ర క్షితివిశాఖ - భరణికృత్తిక మఖపౌష్యంబులను వహ్నిదిశగ్రహణంబైన వసుధజనులు - నలుగుమరారుద్ర బలుస్వాతి పుబ్బరేవతియు పూర్వాషాఢ శతభిషమున - నరశిజూడజూడ నాశ్లేషలను దైత్య - విభునిదిశనుగలుగ శుభమునీక - కరువుదోచబడును ధరమీదననిబలెక్క - నన్నుకరుణనేలు పన్నగేంద్ర ॥ సీ॥ శ్రవణమనూరాధ భువినిమూలధనిష్ఠ రోహిణిమృగశిరణ నూహజేయ - నీశాన్యమునసుంచి భాశిల్లుగ్రహణము భూమిప్రజకు మేలుపొందుపరచు - చైత్రఫాల్గుణజ్యేష్ఠ శ్రావణంబుల సూర్యచంద్రోపరాగముల్ చాలభువిని - భ్రామికంబులు గల్గవలెనుక్క నెలలోన రవిశశాంకులకును గ్రహణమున్ర - జనులకలహములును ఘనులు నొచ్చుటయును - భయములలగుటయును న్రయబడుటయు - నిటులగలిగియుండు నిలమీదనని జెప్పె - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥

గౌరిజెప్పినపగటిముహూర్తములు.

సీ॥ రవిమూడు నెనిమిది కవినాల్గు రెండొండు సమయంబులనుకీడు సల్పుచుండు - బుధుడొంటనైదింట భువిసూనుడొంట మూడేడింట విషమునంటించగలరు - గురుడారుమూడేడు గురు

తరవసుపతుసంఖ్యల విషమించు జగతిలోన - రాజురెండ్డెధింట ర విసూనుడొంట మూడింట కంటకమును జంటపరచు - నిట్లుపగ టియందు నెనిమిది వేళలు బరగునుమూడు ముప్పాతిక ఘడియ - పొక్కొక్క వేళకు నొప్పనావారంబులను జెప్ప సఘయముల్ గన శుభాను - లకును యొప్పబడవు లక్షింపగాభువి : నట్టివేళ విడచిపెట్టి ఇతం - సమయములను జనులు సర్వకార్యంబులు - జేయ వలయుననిరొ శ్రీకరఘణ ॥

ప్రశ్నా విషయము.

సీ॥ తనకుదక్షిణకరంబున తనదేహము దడవగానాలింగితమను ప్రశ్న - రెండుచేతుల నెడల్ మెండుగాదవిడిన నభిధూమితంబన నలరుప్రశ్న - పెరువనేడ్వనునీటి దరినపల్లంబున భక్తి లేకనడుగ బడెడిప్రశ్న - కుక్కకాకియుకుంటి గుడ్డిపొట్టియురంకు కొడుకును కుష్ఠురోగులనుదాకి - యడుగబడినదియు పుడమిదగ్ధప్రశ్న । మానటంచుజెప్పనోనువీటి । కనుగుణంబులైన కాలంబులను జెప్పె । నిందునుఖమొసంగు కుండలేంద్ర ॥ సీ॥ ఉదయమాలింగతంబది పదిఘడియలౌనభి ధూమితంబు మధ్యాహ్నమువది । ఘడియలౌనస్తమకాలంబు పదిఘళ్ళు దగ్ధంబనందగుంధరణిలోన । నే ప్రశ్నకాలమ్మదాప్రశ్న జేసినమంచిగల్గునటంచు నెంచవలయు - ఏకాలమాప్రశ్నగాక రెండవప్రశ్న జేయ మధ్యఫలంబు ఖాయబడును । నిష్ఫలంబటంచునెగడు మూడవప్రశ్న । జేసిరేని ఇట్టుల వాశిమీర । దెలిశి జెప్పవలయు ధీమంతులనిబల్కె । సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ సీ॥ కార్తుఖంబున మేషకంఠీరవములందు దలచేటిప్రశ్న నిధానఫలము । మకరకర్కాటవృశ్చిక లగ్నములలోన గలుగబడినప్రశ్న కాదుకాదు । తులకుంభవృషభముల్

గలిగున్న వేళల ప్రశ్నజేయగమంచి ఫలమునిచ్చు। మిధునకన్యల మరిమీనలగ్నంబున జేయంగదగుప్రశ్న శీఘ్రమునను । కార్య సఫలమానుగణుతింప పైదృష్టిచేయడిగిన ప్రశ్నజీవచింత। క్రిందు జూచియడుగు చుందురుయదియున్న। కొంది మూలచింతయాను పుడమి। సమముగానునడుగ స్వర్ణాదిధాతుచిం। తనుచు జెప్పెన య్య తమకవర.॥ శేషార్ధం॥ మరియు పృచ్ఛకుడుచేతితో తనదే హము దాకుచూ నడిగినయెడ లాభకరమనిన్ని । శ్రద్ధగలిగిక లుగనటులయడిగిన ప్రశ్న ఆలశ్యము-మీద స్వల్పఫలమిచ్చునవిన్ని। ఎడమచేతితో నెడమప్రక్క తాకుచూ యడిగినప్రశ్న లాభము లే దనిన్ని - తనచేతితో నితరునితాకుచూ యడిగిన నదికార్యము భంగమనిన్ని - తనతల, నడుము, రొమ్ము, చెయ్యి, కాలు పిటని రుద్దుచు నడిగినప్రశ్న శోకమనిన్ని - దెలుసుకొనుము ॥ సీ॥ ప్రశ్నజెప్పెడివాడు పడమరముఖమయ్యి యడుగువాడెదురైన బడయుశుభము - దక్షిణోత్తరముల దలపడియడిగినా ఫలము దూరంబని బలుకబడును - నైఋతీశాన్యంబునను జేరి యడిగినప్ర శ్న త్వరనుగొప్పఫలమొసంగు - వహ్నివాయువులను వడిప్రశ్న జేయగా ఫలవిరోధంబని దెలియగును - ప్రశ్నయడుగరముల పా లుమీాడిటదీయు - శేషమొకటైన వాశి రెండు - గొద్దిఫలమొ సంగు ఇద్దరిలోనున్న - భగ్నకరమటంచు బలికెనధిపా ॥

శకునములవిషయము.

గీ॥ వంటితుమ్ము చేటు వనర దెప్పించును - జంటతుమ్ము శుభము నంటజేయు - తుమ్మిదగ్గనేని దోషించుశుభమును - గనుమనిమె భుజంగకాంతిఘనత ॥ కం॥ మరణము తుమ్మినచీదిన - స్థిరపడుప శ్వాదులిట్టి చేష్టలుజూపగ - తరుచుగ కీడో మరణమొ - గురుతి

దునని బల్కెనయ్య కుండలినాథా ॥ కం॥ విడెమన్న మందునపు
డును - పడుకొనగా బోవునపుడు పదపడితుమ్మగ - పుడమినిలా
భకరంబగు - నడియని దెలుపంగదొడగె శ్వేశనగ్రసనా ॥ గీ॥
ఎటకుబోవుచునని నటునేనువచ్చెద - ననిన కూడుగుడువమనిన పో
వ - వద్దనంగచేటు వచ్చునిజంబని - బలుకదొడగెనయ్య వన్న
గేంద్ర ॥ అవయవములదరుట ॥ సీ॥ కుడిప్రక్క నడినెత్తి ఎ
డమీ చేపయు నొసల్ కుడిచెక్కు కుడిభుజ మొడమకన్ను - రొమ్ము
గడ్డమ్ము హాస్తమ్ము చేతులు క్రిందిపెదవి దక్షిణయూరు పిక్కమరి
యు అరికాళ్లు మీదికాళ్ళదరుట శ్రేయంబు కనులు రెండదరు
ట గనినమేలు - ముక్కుయదరిన రోగమును దెల్పునని జెప్పె బల్లి
పల్కుల విధమెల్ల దెపడ - జెప్పెకార్యమునకు నొప్పగాకుడిబల్క
నూరు జేగ నెడమవయిపుచుండి - బల్కవెనుకగాను బల్కమేలని
జెప్పె - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ కం॥ బల్లులనేక
ముబల్కిన - నుల్లాసముగాననేక మొకటేబలుకగ - జెల్లును మే
లననదిభువి - కల్లని బలుకంగదగదు ఖగరాడ్వాయురీ ॥ తొండ
పాకుడు ॥ గీ॥ బల్లిపాటుకీని వడితొండప్రాకిన - బల్లికేర్పరించ
బడినతెరగు - ఫలములంచు జెప్ప వలననెభువిలోన - సుఖమొ
సంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ పైడికరిటెశకునము ॥ గీ॥ పైడి
కంటెబలుకు పలుకులు నాల్గింటి - వర్షకుఫలము లేదు వాసిమీర
నైనుబల్కజగడ మానచ్చటనిజెప్పె - నిందుసుఖమొసంగు కుం
డలేంద్ర ॥ గీ॥ ఆరుబంధుగాకడా విరోధంబేడు - వల్కనెనిమి
దైన పరమకీడు - తొమ్మిదిగనుబల్క టొఘకులోహములని - దె
లిపెనయ్యఘనుడు దివ్యచరిత ॥ కం॥ పదిమేలునిచ్చునంతకు -
నదిపైగాబలుకునెడల నక్లేనాల్గు - న్వదలగ పైగలఫలములు -
పృధివినిదగియుండుననిఖా భీకరరూపా ॥

యంత్రములవిషయము.

సీ॥ వినరోశివరపుత్ర జనకోటికనుకూల మగుయంత్రములకొ
న్ని నగుపరచెద - శతసంఖ్యసుతవృద్ధి చౌశీతిగోవృద్ధి శాహత్తరి
వచూలు పంగనిలుచు - నరువదినాల్గింట నరనాథవశ్యంబు నరువ
దిరెండింట నగునుజయము - ఏబదినాల్గింట నేగ్రహంబును గొట్టు
నేబదిరెండింట నెట్టినణచు - నలుబదినాల్గింట నాగసర్పమునక్క
నలుబదిరెండైన నలినణంచు - ముప్పదినాల్గింట ముదితనీళ్లాను
ముప్పదిరెండింట ముట్టుయాను - శరుణివలచుచుంటు నిరువదినా
ల్గయిన - రెండుపనుల రెండు దండివిభవ - మిచ్చునంచు బల్కె
మేదినిలోపల - సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ యంత్రో
ద్ధారము ॥ కం॥ ఈయంత్రములను సరసులు - వ్రాయుమ రెట్ల
న్నవినుము పదునారిడ్లన్ - ఖాయపడగీచియందున - వేయందగు
సంకెలనిదె విమలచరిత్రా ॥ కం॥ పదిరెంట మూటనారిట -
పదమూడ్వ్రధ్నాలు గర్ధపదిట నాల్గిటన్ - పదునొక్కగదులవరస
గ - గదిఇంచన్ దగునువంట్లు గనుమనెనుగుణా ॥ గీ॥ రాశిలె
క్కసఘుము ద్రోశిపైశఘుమునం - దొక్కటొకటి ద్రోస్థుచక్క
గాను - ఇఘునుబలుకరించు ఇండ్లందువరసగా - వ్రాయవలయు
ననిదె వాసుకేంద్ర ॥ కం॥ రెంటనుతొమ్మిదిపదియా - రింటే
డిట నెనిమిదింట రీతినిపదిహే - నింట పదింటనురయొంటను -
యంటించన్ దగునట నెను యాత్రశరణ్యా ॥ కం॥ ఇటువ్రాసిరే
నియంత్రం - బేటుగూడినరాశి లెఖ్క వర్పడిధరలో - తటుకున జె
ప్పుఫలంబులు - దిటపడునని బల్కెనయ్య ధీజనవినుతా ॥ వ॥ మ
రియు భుజపత్రిమీదగాని, రాగిరేకుమీదగాని గోరోజనము, కుం
కుమము, పచ్చకర్పూరం కస్తూరి యునికలిపిన శిరాతో స్వర్ణకలము
ముంచియంత్రమువ్రాశి గంధ పుష్పాక్షలపూజించి ఇష్టదైవా

రాఘవయుక ప్రపతి పారాయణాగావించి ధూపదీపాది నైవేద్యంబి
చ్చి త్రిలోహతాయితునందుంచి ధరించేది ॥

బాలగ్రహచికిత్సావిషయము.

గీ॥ ఇచ్ఛగలిగి జెప్పుమనిలను బాలగ్రహ - ములచికిత్సనింపు
దెలియునటుల - నిటలనేత్రకరుణ నేనటంచును/దెల్పె - నన్నునేల
పాలయు పన్నగేంద్ర ॥ శేషార్థం ॥ అదియెట్టులనగా మొదటిరో
జు మొదటినెల మొదటియేడు గలశిశువులకు నందనయను దేవత
సోకు - నందునను జ్వరం, వాంతి, కడుపుపారుట, కాకస్వరరోదనఇవి
యుండును పాలుతాగరు, ఇందుకుశాంతి కాలువఈవలావలనుం
డే మన్ను దెచ్చి ఆడబొమ్మనుజేశి తెల్లవస్త్రమునుగట్టి కొత్తకుండ
లో అన్నము, పెరుగు, వుండాళ్లు ౧౦, కుడుములు ౫, వుప్పు
తేనికూరలు ౫, రెండువిధాలపండ్లు, దీపాలు 3, గంధమక్షింతలు
టెంకాయ, పువ్వులు, తాంబూలం, ధూపదీపం మొదలగునవి పె
ట్టి సంధ్యాకాల ముమ్మారు దిగదీసి తూర్పుదిక్కుగా నైరురాత్రు
లు గొనిపోయి విజనస్థలముందుంచిరావలయును.

౨వ దినం—౨వనెల, ౨వయేడుగల శిశువులకు సునందనయ
ను దేవతపట్టును - ఇందున జ్వరం, కడుపుపారుడు, కన్నుమూత,
వాంతి, కాళ్లుచేతులాడించుట, పాలుతాగకుండుట, బల్లివలెపన్ను
ట, గలిగియుండును. శాంతి - పైజెప్పినమన్ను స్త్రీ బొమ్మనుజేశి
పసపువస్త్రంగట్టి వంటకం పెరుగు, బెల్లం, నువ్వులవుంటలు ౨,
తాళికెలు ౨, నువ్వులుగలయు కూరలు ౨, దీపాలు ౨, వర్ణపు
గంధం, వాసనగలపూలు, అక్షితలు, తాంబూలం, ధూపదీపాదు
లు కొత్తకుండలోసమర్చి పైప్రకారమేచేశి ఆగ్నేయమూల ౫
రాత్రులుంచివచ్చేది.

3వ దినం——3వ నెల, 3వ యేడు, శిశువులకు పూతనయను దేవత సోకును - ఇందున జ్వరం, కుతి కెరయొండుట, మెడయాడించుట, పాలుతాగకుండుట, కడుపుపారుడు, వెంటుకలు నెట్టుకొని యుండుట, బలహీనము, తుమ్ములు గలిగియుండును. శాంతి - పై జెప్పినట్లు మన్నును బొమ్మను జేశి వన్నెవస్త్రిం, అన్నం పెరుగు, బెల్లం, మెట్టు అలచందలు, మెట్టుపూలు గంధం, అక్షితలు, తాంబూలం, ధూపదీపముసహా పై ప్రకారం వుత్తరాన ౫ రాత్రులు వుంచివచ్చేది.

౪వ దినం——౪వ నెల, ౪వయేడుగల శిశువులకు ముఖండలియను దేవతసోకునందున జ్వరం, కనుమూస్తూ తెరుస్తూయుండుట, తల, శరీరము నొప్పులు, వాంతి, చనుతాగకుండుట, కడుపుపారుడు, చేతులు పిడికిళ్లు బడుట, గలిగియుండును, శాంతి - పైప్రకారం మన్ను బొమ్మకు నల్లవస్త్రింగట్టి వన్నం, పెరుగు, బెల్లం నువ్వుల వుండలు ౧3, దీపాలు ౨, పటాలు ౪, అక్షితలు పూలు గంధం, తాళికలు ౨, తాంబూలధూపదీపముసహా జిల్లేడాకులు కుండనుంచి పైప్రకారముగా ౭ రాత్రులు వాయువామూలనుంచి వచ్చేది.

౫వ దినం——౫వ నెల, ౫వయేడుగల శిశువులకు నిరాళియను దేవత సోకునందున జ్వరం, కనుమూత, మెడవిరుపు, దవడలుకరుచుట, వాంతి, పాలుతాగకుండుట వేడలుచిక్కిపోవుట గలిగియుండును - శాంతి, పైప్రకారమే మన్ను బొమ్మకువన్నె వస్త్రిగట్టి సంటకంపెరుగు బెల్లం నువ్వులపిండి వేశ్నివడలు నువ్వులుచేరిన కజ్జాయం ౧, కూరలు 3, దీపాలు ౨, పటాలు ౪, మల్లెపూలు గందాక్షితలు తాంబూలదూప దీపములు పైప్రకారమే 3 దినాలు యీశాన్యానవుంచి వచ్చేది.

౬వ దినం—౬వ నెల, ౬వయేడుగల శిశువులకు సంటెనయను దేవత సోకునందున జ్వరం, కనుమూత, కడుపుపారుడు, వాంతి. దగ్గు, వుబ్బుసము, శుష్క-దేహము, చను తాగకుండుటను, శాంతి - పై ప్రకారము బొమ్మకు నల్లవస్త్రం అన్నం, పెరుగు, బెల్లం నువ్వులవడలు, ౪, కూరలు ౨, దీపాలు ౨, పటాలు ౪, పుష్పగంధాక్షితలు - ధూపదీప తాంబూలం సహా పైజెప్పినరీతి ౫ రాత్రులు నైరుతిమూలవుంచి వచ్చేది.

౭వ దినం—౭వ నెల, ౭వయేడు శిశువులకు ఝుంఝాళియనే దేవత సోకున్నందున జ్వరం, వాంతి, లోజ్వరం, వళ్లుచిక్కుట, పాలు తాగకుండుట, మిక్కిలియేడ్పు, గలిగియుండును, శాంతి - పైప్రకారమే బొమ్మకు ఎరుపువస్త్రం వంటకం పెరుగు, బెల్లం, దీపాలు 3, అరటిపండ్లు 3, టెంకాయ ౧, పుష్పగంధాక్షిత తాంబూల ధూపదీపాదులు పైప్రకారము 3 రాత్రులు త్తరాననుంచివచ్చేది.

౮వ దినం—౮వ నెల, ౮వయేడుగల శిశువులకు జ్వాంచలంబికయను దేవత సోకునందున జ్వరం, కనుమూత, వళ్ళువిరుపు, చేపడికిళ్లు. మొఱకుంగుడు, కడుపుపారుడు, గలుగును, శాంతి - పైరీతి బొమ్మకు తెల్లవస్త్రం వంటకం పెరుగు, బెల్లం, పుంట్రాళ్ళు, ౨, నూనెబూరెలు, ౭, దీపాలు ౨, పటాలు ౪, తెల్లనిపుష్ప గంధాక్షితలు ధూపదీప తాంబూలాదులు పైతెరంగుననే యమునర్ ౯ రాత్రులు ఆగ్నేయానవుంచి వచ్చేది.

౯వ దినం—౯వ నెల, ౯వయేడుగల శిశువులకు అతికాయయను దేవత సోకునందున జ్వరం. వాంతి. కడుపుపారుడు. గలిగియుండును. శాంతి - పైమాదిరిబొమ్మకు వన్నెవస్త్రం వంటకం పెరుగు. బెల్లం. నువులతాలికలు ౪ వులవలువేశి కజ్జాయం

పటాలు ౮. వాసనగలపుష్పగంధాక్షిత ధూపదీప తాంబూలాదులు పైప్రకారమే 2 రాత్రులు పడమరగానుంచివచ్చేది,

౧౦వ దినం—౧౦వనెల, ౧౦వయేడుగల శిశువులకు రేవతియనేదేవత సోకునందున జ్వరం. మెడకురంగుడు. కడుపుపారుడు. సారెసారెకు యేడ్చుచుండును. శాంతి - పైప్రకారమే బొమ్మకు కొత్తవస్త్రం వంటకంపెరుగు. బెల్లం. నువ్వులు జేగుతాళికలు ౧౦ అరిశెలు ౧౦ వడలు ౧౦ నూనెబూరెలు ౧౦ దీపాలు ౭ పటాలు ౭ వాసనగల పుష్పగంధాక్షిత ధూపదీప తాంబూలాదులు పైరీతిన 3 రాత్రులు బలియిచ్చేది.

౧౧వ దినం—౧౧వనెల. ౧౧ వయేడుగల శిశువులకు పిసాశియనుదేవత సోకునందున జ్వరం. వాంతి, మెడవిరుపు. పారుడు. మతిభ్రమ పాలుదాగకుండుటలుండును. శాంతి - పైరీతిబొమ్మకు తెల్లవస్త్రం వంటకంపెరుగు. బెల్లం. నువ్వులవుండలు 3 చలిబిండి దీపాలు ౨ పటాలు ౨ కర్పూరలు ౨ వాసనపుష్ప గంధాక్షిత ధూపదీపతాంబూలాదులు పైరీతిననే వరుణమూలవుంచివచ్చేది.

౧౨వ దినం—౧౨వనెల. ౧౨వయేడుగల శిశువులకు కదలంబలనుదేవత సోకునందున జ్వరం. మూర్ఛభ్రమ తల రొమ్ము బరువు. దుస్వప్నాలు. శరీరంబిగుసుకొనుట. చేతులాడించుట నిద్రలేకుండుట పాలుతాగకుండుట ఇవి గలిగియుండును. శాంతి - మునుపుజెప్పినట్లే బొమ్మకునీలివస్త్రం వంటకంపెరుగు. బెల్లం నువ్వులవుంటలు ౧౫ కుడుములు ౨౦ దీపాలు ౭ టెంకాయ ౧ కూర ౫ ౫. గంధాక్షిత ధూపదీపతాంబూలాదులు పైప్రకారముమర్చి ౫ రాత్రులు ఈశాన్యానవుంచి వచ్చేది.

మంత్రం ॥ ఓంనమో రావణాయనందనదేవతా బలిగ్రహాతు

బాలకుమంచిమంచిస్వాహా - అనిముమ్మారు ఆకుండనుదిగదీశి చెప్పిదిశలందుపెట్టివచ్చేది. యేకల్పంయెత్తుకోవలయునో అందులోవున్న దేవతను మంత్రంలోవున్న దేవతను మార్చుతు ఆకల్పదేవతపేరు వుచ్చరించేది - అట్టిమంత్రము నేతాటియాకుమీదగాని రాగిరేకుమీదగాని వ్రాసికట్టేది. ధూపం ॥ వేపాకు, కోష్టు, ఆవుపాలు, వస, కురువాపిలి, యివినూరి ధూపముయేయుచుండేది. ద్రాక్షకాయ చనుపాల ఆవుపాలలోకలిపి పోశినయెడ వుబ్బసం జ్వరం శ్వాసకాసలు హరించును. పైప్రకారమవగా మొదటినెంబరు నందనదేవతాకల్ప ప్రకారమని తెలిశేది.

బాలరక్షాకరయంత్రం ॥ సాధకుడు భుజపత్రిమీద సాధ్యనామములిఖించి చుట్టువృత్తరేఖగీచి దానిపైయెనిమిది దళములనుయేర్పరచి ప్రతిదళములో సః అనేఅక్షరమువ్రాశి ఆయంత్రముపూజించిత్రిలోహతాయితనుంచి కట్టిన సర్వగ్రహములు విడచిపోవును. వంధ్యాగర్భధారణయంత్రం. భుజపత్రియందు సాధ్యనామమును వ్రాశి అందుమీద రెండు రేఖలతో ముక్కోణముగాగీచి దానిమీద చతుష్కోణము రెండురేఖలచేగీచి కోణముల చివర త్రిశూలరేఖలమర్చి యంత్రమునుపూజించి తాయితనుంచి కట్టిన గర్భవతియగును. సుఖప్రసూతికరయంత్రం. భుజపత్రియందు నడ్డముగా రెండుగీతలు అక్షరముపక్కె సందుండునట్లు పొడుగుగాగీచి కొసలుగల్పి పైక్రిందిభాగములందు నిడుపుగీతలునాల్గునాల్గుగాగీచి కొసలుగల్పి పైక్రిందయుండు మూడేశిగదులలో - క్రీం - హ్రీం - అని ప్రతిగదిలోనున్న అడ్డగీట్లబంతిలో మద్య సాధ్యనామము యిరుప్రక్కల ఓం - హ్రీం - అనిన్ని కడలరెండుకట్ల హ్రీం - క్షం - హ్రీం - అనిన్ని వ్రాశి పూజించికట్టిన సుఖప్రసవమగును. జ్వరశమనయంత్రం॥ భుజప్రతి

యందు సాధ్యనామము దానినలుదెసల - సః - అని వ్రాశిదాని మీదవృత్తరేఖగీచి దానిపైనయెనిమిది దళము లేర్పరచి ప్రతిదళములోనున్న. సం - అనేఅక్షరము వ్రాశి దళపార్శ్వముల - హ్రీం అనే అక్షరములు వ్రాశి యంత్రము పూజించి యంత్రము చల్లని నీళ్లలో బెట్టిన ఉష్ణజ్వరమున్ను - వేడినీళ్లలో బెట్టిన శీతజ్వరమున్ను - చేతకట్టుకున్న కాలజ్వరము - భూతజ్వరములు మూడుగోజులలో హరించును. సర్వసౌభాగ్యవర్ధనయంత్రం ॥ భుజపత్రిమీద వదహారుగదులువచ్చేటట్టుచక్రంగీచి గదులలో పైనుంచివరసగా అ ఆ మొదలుకుని అం అః వరకువ్రాశి పూజించి తాయితనుంచి పురుషుడు కుడిచేతను - స్త్రీలు కంఠమందు కట్టుకున్నయెడ - సకలైశ్వర్య భాగ్యములుగాంచ గురు. చోరసర్పాదిభయనివారణ యంత్రం ॥ భుజపత్రిమీద సాధ్యనామము గర్భమందుగల హ్రీంకారము వ్రాశిహకారము క్రింద మ. ల. వ. య. అనే నాలుగుఅక్షరములు వ్రాశి దానిమీద రెండురేఖలతో చతుష్కోణమును వ్రాశి పూజించి తాయితనుంచికట్టిన చోరాదిభయములు తొలగును. సాధ్యనామమన యంత్రముకట్టించుకొనువారిపేరు ॥ పచ్చకర్పూరము, కుంకుమ, కస్తూరి, గోరోజనం, ఇవికలిపి సిరాచేసి జాజిపుల్ల కలంతో వ్రాశేది. లేకున్న అవసరమునకు రాగిరేకున గంటముతో వేయవచ్చును. తనయిష్ట దేవతన సంకల్పించి యంత్రం పూజించికోట్టేది.

స్నానసక్షత్రవివేకము.

గీ॥ నాల్గుపాదములగు నక్షత్రమునుగన్న - నట్టిపాదననకమైన నొక్క - రాసియనుచుజెప్పె వాసిమీరంగను - నిందుసుఖము సంగుకుండ లేంద్ర ॥ వ॥ అదియెట్టులగా చూ చే చో ల అశ్వ

ని - లి. లు. లె. లో. భరణి. అ, ఇ, ఉ, ఎ, కృత్తిక. వొ, వా, వి, వు, రోహిణి. వె, వొ, కా, కి, మృగశిర. కు, కం, జ, ఛ్ఛ, ఆరుద్ర. కె, కొ, హా, హి, పునర్వసు. హు, హె, హొ, డ, పుష్యమి. డి. డు. డె, డొ, ఆశ్లేష. మ, మి, ము, మె, మఖ. మొ, ట, టి, టు, పుబ్బ. టె, టొ, పా, పి, వుత్తర. పు, ష, ణా, ఢ, హస్త. పె, పొ, రా, రి, చిత్త. రూ, రె, రో, తా, స్వాతి. తి. తు, తె, తొ, విశాఖ. నా, ని, ను, నె, అనూరాధ. నొ, య, యి, యూ, జ్యేష్ఠ. యే, యో, బా, బి, మూల. బు, ధ, ఫా, ఢ, పూర్వాషాఢ. బె, బో, జా, జి, వుత్తరాషాఢ. జు, జే, జో, శ్రవణం. గా, గి, గూ, గె, ధనిష్ఠ. గో, సా, సి, సు, శతభిషం. సె, సో, దా, ది, పూర్వాభాద్ర. దు, శ్ఛం, ఝా, ద, వుత్తరాభాద్ర. దె, దో, చా, చి, రేవతి, అని తెలుసుకునేది.

గోచారఫలము.—సూర్యుడు జన్మరాసికి 3-౬-౧౦-౧౧ ఈస్థానముల యందుండగా శుభస్కరుడు. బుధుడు ౨-౪-౬-౮-౧౦-౧౧ ఈస్థానములనున్న శుభుడు. గురువు ౨-౫-౭-౯-౧౧ ఈ స్థానములనున్న శుభస్కరుడు. శుక్రుడు ౧-౨-3-౪-౫-౮-౯-౧౧ ఈస్థానములనున్న శుభస్కరుడు. అంగారక, శని, రాహు, కేతువులు, 3-౬-౧౧ ఈస్థానములందుండగా శుభస్కరులు. తక్కిన స్థానములందుండి రేని శతృవు లనిపించుకొనుచున్నారు.

స్వప్నఫలవిషయము.

వ॥ స్వప్నవిషయమై విచారించిచూడగా మొదటిఝామలో రాబడు స్వప్నము 3 యేండ్లలోననున్ను, ౨వ ఝామలో రాబడు స్వప్నము ౧౨ మాసములలోనున్ను, 3వ ఝామునస్వప్నము ౧౫ రోజులలోనున్ను, ౪వ ఝాము స్వప్నము ౭ రోజులలోన

న్ను వాటివాటి ఫలములను దెలుపుచుండును. సూర్య, చంద్ర, తేజస్సుల మ్రింగినట్లును, తాను దీనుడుగానున్నను, మనుష్య మాంసము దినినట్లును, సముద్రము తరచినట్లును, తనశిశ్నము తె గినట్లును, యోనివీడినట్లును, నాలుక తెగినట్లును, తామరాకులో పరమాన్నమాది పదార్థముల భుజించినట్లును, మూత్రశుక్ల శోణి తంబుల జూచినను, త్రాగినను, -వ్రేంటికలదికొనినను, పుష్పముల జూచినను, పండ్లు భక్షించినను. ఆయుధములో శత్రువును చంపిన ను. మేడలమీదనయిన పాలుగల చెట్లమీదయిన పాలతో గూడు వస్తువుల భక్షించినట్లును. గ్రామనగరవన సముద్రములను తన మోకాళ్లతో నడచి దాటినట్లున్నను, పకనిచే తానపజయమొంది నట్లున్నను పురీషవిషములు భుజించినట్లును - రక్తములో మెలిగి నట్లును - పెండ్లిపెద్దయినట్లును - రక్తపాన మొనర్చినట్లును - త నవ్రేంటినరక్తము వచ్చినట్లును - తనతలపగలినట్లును - స్త్రీ పురు షుడుగాను పురుషుడు స్త్రీగానున్నట్లును - ఏనుగనెక్కినట్లును - మలమూత్రములు పూసుకొని స్వశానములో పరుండినట్లును - దొంగిలించినట్లును - ఎద్దునెక్కిపోతూ మేలుకొన్నను - ప్రొద్దుటి డి. జలములోనుంచి వ్రెడ్డెక్కినట్లును - సంకిళ్లోచేతికి తగిలినట్లును- ఈగలదోమలచేత విశికినట్లును - నదులు. కొలనులు. పద్మములు వనములు. పర్వతములు. మేడలు. వీటిని దుఃఖితుడుగానుండి జూచినట్లును - నవధాన్యములు. పత్రి. పుష్పములు. ఫలములను వజ్రస్థగితపాత్రలను జూచినట్లును - ఎరుపు పసిమిగల ఫలములో కరిచే నందినట్లును - తెల్లవస్త్రముగల స్త్రీని జూచినట్లును - తె ల్లనిగంధవస్త్రములు ధరించినస్త్రీచే కౌగిలింపబడినను - కర్ణకుం డలాదులుధరించినట్లును - దుఃఖించినట్లును మృతినొందినట్లున్నను రత్నశయ్య పండినట్లున్నను - . శింహాసనమెక్కినట్లున్నను - అగ్ని

జ్వాలగనుపించినను తెల్లగుడ్డకట్టుకొని యగ్నిచేకాలబడినను పట్టు
గుడ్డ పుష్పం ఫలం ఝువిదొరికినను పక్షినైన పుష్పకమైననెక్కి
నట్లుండి మేలుకొనినట్లును గోవు వృషభము నరుడు ఏనుగు గుఱ్ఱ
ము మేక శైల శృంగము వీటిని ఎక్కి జలపానము చేసినట్టుండి
మేల్కొనినను తలపైనుండుచున్న ధ్వజముండగా. గాలియములో
దిరిగినట్లున్నను పాము తేలు చిర్త పురుగు పక్షులు వీటిచే కరు
వబడి భయము లేకుండినట్లును విర్తలోదకములో స్నానము క్రీడ
జేసినట్లున్నను తల్లిని తండ్రిని దేవతలను రాజులను జూచినట్లును
పక్షి గుఱ్ఱము గజము గృహము వీటిని తెల్లపిగాచూచినను - ప
ర్వతశిఖరమును ఫలవృక్షముల నెక్కినట్లును - ఫలములు కోయు
నెడ శాఖ్యనడకినను - ధ్వజము గజరథములు దేవాలయములు
మంచకాదులను జూచినను ప్రాకారము యానము బంగారు ధన
స్సు తెల్లనిగొడుగు వీటిజూచినను వుల్కాగ్రహములు నక్షత్రము
లను మెరుపును వురుమును వర్ష మేఘమును జూచినను మట్టికుం
డ భూమి మంత్రము ఇవిదొరికినట్లున్నను పాలుపిండినట్లును పిల్లం
గ్రోవివూదినట్లును తనవారు హరించినట్లును మిత్రులు బంధువులు
స్వజనములు వేషధారులు వీరలనుజూచినట్లును అన్నము పెరుగు
పాలు వీటినిజూచినను తిన్నట్లున్నను భక్ష్యపరమాన్నములు తిన్న
ట్లున్ను హంస చమరకాకి నెమలి చక్రవాకము వీటిజూచినను చి
లుక గోరవంక పావురము కోడి వీటిపల్కులు విన్నను పూర్ణచం
ద్ర సూర్యులవుదయకాలమందు చూచినట్లును సర్వజ్ఞుడైన వాని
దేవపీఠమును చూచినట్లును ఆడగుర్రమును ఆడకొంగను గైకొని
మేలుకున్నను నురుగుతో గూడినపాలు త్రాగినను దేవతలు పితురు
లు లింగధారులు వీరలేమిజెప్పిన నదిసత్యమగును ధ్వజస్థాపన మం
దారము లత గుల్మములను భూమిలో నాటినట్లున్న నదినిజమగు ఆ

కాశమందు మేఘధూమములతో గూడినట్లును చూచినట్లును ఆవ ర్తనమందు నీళ్లుపారినట్లును గ్రహములను లెఖ్ఖబెట్టినట్లును కూ డనివస్త్రముల భుజించినట్లును కూడనిజోట్లకు పోయినట్లును పుష్ప భూషణాదుల ధరించినట్లును గీతమును నవ్వును శింహ్మానాదమును వినినట్లును పచ్చిక బట్టనుచూచినట్లును పుష్పఫలాదులుగల చెట్ల నుజూచినను ఎక్కినను కోశినను పలకులు లవంగములు కర్పూర ము జాజికాయ సువాసనద్రవ్యముజూచినను వినినను జువ్వి మర్రే డు మర్రి వెలగ పాలుగలవృక్షములను బొండుమల్లె జాజిపువ్వు మదనబాణములు నవమల్లికా పుష్పములు జూచినను దొరికినను చెరుకు తమలపాకులు వీటినిజూచి భక్షించినను ఇట్లున్న యశుల శుభఫలమును పొందుదురని జెప్పుచున్నారు.

దుస్స్వప్న విషయము.

నాభికంటె ఇతరప్రదేశమందు తృణము పుష్పము వృక్షము నీటివలనబుట్టిన చమురురాచుకొనినట్లును వీటిత్రాళ్ళచే కట్టబడిన ట్లును గార్ధభ మహిష జంబుక సర్పములనెక్కి క్రీడించినట్లును గోమయము చముగు బురద వీటిచే మలినజలములో మునిగినట్లు ను వంటికిరాచుకున్నట్లు దృష్టిభేదమైనట్లు దంతములు బాహువు లూడిపడినట్లు సూర్యచంద్ర ధ్వజతారకలు రాలినట్లు ప్రవాహ ములో మునిగిపోయినట్లు పట్టుకున్నత్రాడు తెగినట్లు తల్లిశరీరమం దు ప్రవేసించినట్లు కాకధ్వనివిన్నట్లు ఆదితలకెక్కినట్లు ముఖలో ములు కొప్పు గోళ్ళు మిగులపొడవైనట్లు వికృతపుస్త్రీని శేవిం చినట్లు పశువులు మృగములు ప్రకోపముచేతనకు నాశముగల్గినట్లు పక్షులనెక్కి వుదకముపై తేలాడినట్లు వర్షమున దడిచినట్లు మలిన వస్త్రము గట్టినట్లు దిగంబరుడైనట్లు బొట్టుతుడిచినట్లు హస్తములు

ఛేదించినట్లు ఇండ్లు మేడలు కొండలు గుహలు వీటిపైనుంచి ది గువకుపడినట్లు వరలేనికత్తి దొరికినట్లు సర్పము కర్ణనాశికలందు ప్రవేసించినట్లు గాడిదె వంటె పోతుపంది వీటినెక్కియుండగా మేల్కొనినను చోరులు పాముచే యెద్దులు పులి మహిషము వీటిచే బాధపడినను ముండ్లుగల చెట్లునెక్కుడుగా యెక్కిదిగకుండా మేల్కొన్నను కేశములు దంతములూడినట్లు గాడ్దెలకట్టుబండి నెక్కి దక్షిణాముగా జనినట్లు రక్తవస్త్రీ మాల్యాన్నులేపనుడైనట్లు బురద బూసికున్నట్లు భయంకరమగు మృగవానరసూకరము లెదిరించినట్లు తైలము వృశకము నెయ్యి వీటిచమురుచేతను అన్నముచేతను తలకంటుకున్నట్లు పీతాంబర గంధాను లేపనయుగుస్త్రీ కౌగిలించినట్లు ఆముదం మోదుగ మందారం గన్నేరు వీటినిజూచినట్లు పెద్దసే ఘము అకాలములోవర్షము అనపగుమ్మడి పుచ్చ పొట్ల మొదలగు తీగెలకాయలను వాకుడు ములక ఈకాయలను దేవతలు గోవులు లింగధారులు పితృదేవతలు వీరలాడిపాడి ధ్వనిచేస్తున్నట్లు చంద్రుడు మేడ చెట్టు-రచ్చ విగ్రహము లివిపడిపోయినట్లు ఇట్లుగాన్పించునెడల దుష్టఫలమిచ్చునని తెలిశేది. శాంతి ప్రొద్దునస్నానము జేసి విఘ్నేశ్వరపూజచేసి పెద్దలకుదానములిచ్చి ఇష్టదేవత నారాధించి నదోషనివారణమని పెద్దలుచెప్పుచున్నారు.

ఛాయాపురుషాదివిషయములు.

సీ॥ వినరోరివరభక్త వినుపింతునొకవింత కరమైనయోగిముల్ధరణిలోన - అష్టపాదచ్ఛాయ యమరియుద్ధడెడివేళ నినసోములను తాను వెనుకజేసి - కంఠస్థలిన్నిదృక్కునంటించి యొకఘుంటరెప్పార్పు లేకనారీతినభము -.నీక్షింపగాను ప్రత్యక్షమౌనొక విగ్రహమునందు శుక్లవర్ణముగనైన - కనకకాంతిగనైన గాన్పింపక్షేమం

బు నెరుపుగా నలుపుగా నెరుకబడిన - కడుహానిగలిగించు కరచా
డములు లేమి గననారు నెలలకు నణగునిజము - శిరము లేకపోవ ది
నముగా మాసత్ర - యమునజూడగలడు శమనుపురము - సత్య
మిదియటంచు సరసులు వినబల్కె- జూడునన్నుకరుణ సుబ్బరాయ.

సీ॥ జలపూర్ణ చంద్రసూర్యులను దర్శించెటి తరియాన్యము
సనొక్క దగిలియున్న - వర్షాంతమునకును వారుణమున్ననైన పా
శ్చాసపరిమితి జగతిలోన - యతుగాటక్ దిశయందు నీక్షింపపూప
త్రయమునకు నింద్రభాగమున్ననైన - మాసాంతమునకును మాన
వుండగువాడు లోకదూరస్థుడై భీకరమగు - కాలకింకరవరులచే క
ట్టువడుచు - తనదుపరివార మొకటైన దగిలిరాక - భూరినరకాబ్ధి
లోబడి పొరలుటకును - దండధరుపాలబడునని కుండలేంద్ర ॥

శేషార్థం ॥ మరియు సూర్యచంద్ర బింబములకు మధ్యచిద్ర
ములుబడియున్న యుడపదిదినంబులకును - పొగగప్పినట్లున్న యుడ
౨౧ దినములకును - మంటమండినట్లున్న నాదినంబునను మృతిసంభ
వించును - ధృవుండనేమొక్క చివర గాన్పించకపోయినను - అ
రుంధతియును నాలుకయగు పడకున్నను - చంద్రబింబము నలుచ
దరముగాసాగుచున్నను ఆరుమాసములలో మృతిజెందునని దెలి
యవలయునుగావున సాధువులగువారు నదైవం కేశవాత్పరం అని
న్ని శివాత్పరతరంనాస్తి అనిన్ని హరిహరులకన్న వేరొకరుగారు గ
నుక గురుదీక్షనొంది తారకసాంఖ్యామనస్కాము లెరింగి త్రికరణ శు
ద్ధిగలిగి అంత్యకాలంబున గనుపడు మహాభయంకరమగు వాత పి
త్తశ్లేష్మ రూపులగు యమదూతలకు భయంబునొందక మిక్కిలి
ధీరుండై పరమాత్మను దర్శించి యందు తాను ఘటాకాశము మ
హాకాశమందు గలయురీతిని ఐక్యసమాధిని బొందవలయును అని
పెద్దలు జెప్పుచున్నారు. ద్వాదశాక్షరి మంత్రకల్పం—అశ్వశ్రీ

ద్వాదశాక్షరి మహామంత్రశ్య అచలఋషిః అవినాశశ్ఛందః అప్రమేయశక్తిః అభవ్రూ దేవతా అంమృతబీజం అయమాత్మతత్వ మశ్యాది జ్ఞానసహితం కీలకం అఖిలకాలేషు పరిపూర్ణమస్తి మాయా సహితమేతత్ప్రపంచం నాస్తితినిశ్చయ శిద్యర్థఃం ద్వాదశాక్షరీ మంత్రజపంకరిష్యే యేతన్మిధ్య, అంగుష్ఠాభ్యాంనమః; శుద్ధవియత్తు తర్జ, కించంనాస్తి. మద్య. యేతన్మిథ్య, అనా, శుద్ధవియత్తు, కని,కించంనాస్తి, కరతల,ఏవంహృదయాదిన్యాసఃఅహంపదార్థసహితభూ భుఃవస్సువరోమితి దిగ్బంధః ధ్యానం అచలంబాధ్యం సర్వలోకేషుపూర్ణం సర్వాతీతస్వాను భూతాస్వగమ్యం ప్రాప్తం జ్ఞానో శుద్ధమే తద్వియద్వైన్న కించనాస్తీత్యేవమేవ ప్రపద్యే అవాచ్యంహ్య ఖండంహ్య లక్ష్యంహ్య బాద్యంహ్య సంగంహ్య వేద్యంహ్య చింత్యంహ్య రూపంహ్య సాద్యంహ్య న్యాద్యంహ్య తీతంహ్య నంతంహ్య శుద్ధంహ్య నామంసదాహం నమామి. మంత్రం. ఏతన్మిథ్యా శుద్ధవియత్కించంనాస్తి. ఈవృత్తబట్టబయలు కంటేమి లేదు—షోడశాక్షరి మంత్రకల్పం - అశ్యశ్రీ షోడశాక్షరి మహామంత్రస్య నిరంజనఋషిః నిరహంకార ఛందః నిరామయ నిరాకాశ దేవతా నిరావరణ బీజం నిస్త్రిగుణ్య నిర్మాయిక విజ్ఞాన శక్తిః నిర్గుణాప్రజ్ఞాం రహిత కిలకం నిఖిలకాలేషు మాయారహిత భూతపంచక నిర్మిత దశాతీ మాత్ర పంచప్రాణ మనోబుద్ధి సహిత సంగ్త్మశరీరం రహిత శిద్యర్థం షోడశాక్షరీ మంత్రజపం కరిష్యే- నిర్మూలం, అంగుష్ఠా భ్యాన్నమః. ఏతత్. తర్జ, అజానశ్చరీరం, మధ్య, నాస్తిం అనామి, కేవలం, కని, నిర్మూలమే తదాహిత శ్చరీరంనాస్తి కేవల, కరతలకర, ఏవం హృదయాదిన్యాసవా. సమస్తనిర్మోహాయ త్రయ కాలేషు మద్రహిత నిశ్చయో బూర్భువ స్సువ రోమితి దిగ్బంధః ధ్యానం - సర్వనిగమగుంహ్యం శాశ్వతం సర్వకాలం సకలదివిజమ

ధ్యం సర్వాధికపూర్ణ మాధ్యం, సకలభయనివారం సర్వలోకాంత రస్థం సకలముని హృదిస్థం సర్వదేశప్రశస్థం - శ్లో॥ నిర్మూలమేత దాజాన శరీరం నాస్తికేవలం. ఈమూలము లేని గుత్తరిగె శరీర మేమిలేదు. నిరావరణ పరిపూర్ణ పరసివ్రోహ మస్మి. పంచపరా త్పరి. కలగన్నశరీరము మేలుకొంటేమిలేదు. శరీరరహితుఁడై సంక ల్పము లేనటువంటిపదవిని పొందవలయును.

మృత్యుకాలదుష్ట నక్షత్రవిషయము—సీ॥ మరణదినంబునఁ బర గెడు నక్షత్ర ములదోషమింకను దెలియపరతు - పౌనర్వసు విశా ఖ పరయుత్తర యుత్తరాషాఢ కృత్తిక రాజిలంగ - దోషము ల్వాఘ్ర్నల్లు దోపించు మృగశిర చిత్తలరెండ్నెల్లు జెలఁగుచుండు - క్షితిధనిష్ఠాది రేవతివరకున్నట్టి ఐదుతారలనెన్న నారునెలలు - దోషమంటునట్టి దోసహారంబులఁగె - వదలవలయుయిండ్లు వాసిమీర - నిట్లుగుఘులమతము నెరుగబల్కితివిను - మనివచింపదోషగె ఘణికులేంద్ర.

సాముద్రికవిషయము.

సీ॥ సాముద్రికముకొద్ది సర్వజ్ఞడయుగల్ల జెప్పబూనెదనట్టి సం గతులను - పురుషజాలమునకు ముఖవక్ష నేత్రముల్ కడువెడల్పు యిన భాగ్యంబుగల్గు - కటిపాదజంఘోష్ఠ మరియంగ మృదువు నై మెరుపైన ధనికుడౌ ధరణిలోన - పిరుదులంటుటయును కురు కరములు నిడ్రవేళ్ళు వెడదపాదములైన విభవమునకు - హస్తమ రయమిట్ట యైనభూస్తికవేడ - ల్పయున ద్రవ్యమునిత మైనభూరి - యఘుదరిద్రములును యడబాయునఎబల్కె- సుఖమొసంగుమయ్య సుబ్బరాయ. సీ॥ చరణతర్జనిప్రేలు కరకనిష్ఠికప్రేలు కరమనామి కమున గలుగునట్టి - మూడుగీతలకును జూడగామిగల దీర్ఘాయు

వై ధరణిస్త్రీభోగ్యమమరు - చేతిగోళ్ళుపిప్పి జలగి తెల్లగనున్న దారిద్రహంశ సందర్భవించు - నంగుష్ఠమూలమందాని యనామి కవరకెరు పైరేఖ సురుచిరముగ - ఖండములును లేక దండిగా నెగడిన - నాయువున్న ద్రవ్యమతిశయించు - నలుపుఖండములును గలుగ దుఃఖంబని - దెలిపెగురువరుండు దివ్యచరితా॥ సీ॥ హస్తపాదముల మత్స్యాంకుశ శంఖచక్రాబ్జ నక్రంబులు గలిగియుండ - రాష్ట్రాధిపతియౌను రమణ్రవేళ్ళందున నూర్ధ్వరేఖలుయున్న నందుధనము - తగ్గిచిటికినవ్రేలి దిగువగా రెండవ వ్రేలుకంటె మనరేఖ విమలమగుచు - ఖండరేఖలుచూడ గల్గకున్నను కీర్తి వ్రాంతుడౌ గోధుమ రేఖక్రింద - నైన రేఖలున్న నప్పుడు కల్గును - దరయ తగ్గుదైన నటులదగును - ఖండమౌహాయూము కడుహీనమనిబల్కె - నన్నుకరుణనేలు పన్నగేంద్ర॥ చం॥ ముఖమునదడ్డగీతలును మూడుగగన్పడ నర్వదేండ్లునౌ - ప్రకటితనాల్గుగీతలును పట్టుగగన్పడ నెన్బదేండ్లు యౌ - రఖమున నైదురేఖలును రాజిలుచుండ శతాయువైభవిక - నిఖరముగా మనించునిది నిశ్చయమౌనని భోగిచంద్రమా॥ కం॥ గనరెండు రేఖలున్నను - మనగలరిల నలుబదేండ్లు మనుజులు యొక్కటైన - నను రెండు పదుల యేండ్లని ఘనతరముగ బలికె నయ్య కద్రువతనయా॥

వైద్యవిషయము.

సీ॥ సిలజసురాకార మిళితసమాంశంబు జంబీరరసమున నూది నూది - బిళ్ళనెండించియు పిడకలుపదితోటి పుటమేసి వెన్నతో పుచ్చుకొనిన - నుష్ణప్రమేహంబు లుడుగు శైలజమున కునువుత్తరేణాకు ఘనతగూర్చి - కవచంబు జేసి సున్నపుగుడ్డజుట్టియు పిడక లిరువదితోటి నడుపుభస్మ మూష్ణంబులనుదృంచు నుర్విలోక

ల్హార కుప్పింటరసముతో కుదరనూరి - బిళ్లఁ గట్టి చీల పిడక వేఁ బది
తోఁటి - పుటము తేనెతోడ బుచ్చుకున్న - ఊష్మమణఁగనగు సభిష్టు
మావధ్యంబ - టనుచు దెలిపెనయ్య ఫణికులేంద్ర ॥ శేషార్ధం॥
శైలజమనఁగా శిలాజిత్తు - కల్హారనగా రాతినాగ - సీ॥ ము
ప్పాళ్లు పగడముతో ముదముతోనందర్ధ పాలుశిలాజిత్తు బాగఁగూర్చి
చింతాకునల్లేరు జంబీరరసముల మున్నూరుమర్ధించి మూడుమార్లు-
పుటమిడి తేనెతో మూడుగుంజలయెత్తు నివ్వ తేలుప్పాష్ణము ల్నీరుచి
చురుకు - లడఁగును ఫలము పగడములు తెల్లపాషాణ మర్ధఫలం
బు త్సాణనూరి - మూసలోనను వేసి మూతరాగిరమూసి మూ
డుచీలల్జేసి పుటమువేసి - తిరిగి జిల్లేడుపాలు దెచ్చి వాటితో
నూరి పిడకలు పదితోఁటి పుటమమర్చి - తేనెతో నివ్వను తీరుజ
న్నులునిమ్మ పులుసుతో పగడాలు గలిపినాన - వేళపూటయు
నుంచి యెత్తిజిల్లెడుపాల మూడుకోజులుయుంచి పుటము వేశి - తి
న్న రక్తశూలలున్ను నెత్తురుభేది - రక్తపిత్తకుసుమ సత్తపిత్త
ములనణంచుచుండు నిలలోనకడు ప్రేమ సుఖమొసంగుమయ్య సు
బ్బరాయ ॥ తియ్యపత్యము. సీ॥ పగడముల్ జిల్లేడు పాలతో
మర్ధించి కుక్కుటపుర మేశి చక్కఁగాను । మురిపిండజింకకొమ్ముకు
కవచమొనరించి రెండుభస్మములల ఖండితముగ । ననుపానములని
వ్వ నవసికాసశ్వాస క్షయకఫరోగాల చండ నిజము । ఫలముతా
ళకపాడి కలిశంబులో వేశి జల్లేడుపాల్బోశి చెండపుటము । బెట్టి
పెంకుమూశి మట్టిచీలలమర్చి । పిడకలిరువదితోఁటిపుటము వేయ
భస్మమగును ఇనుప భస్మమిట్లేయగు । ననుచుబలికెనయ్య ఫణివ
రేణ్య ॥ శంకము. గవ్వ, కల్హారభస్మములు. సీ॥ వజ్రమూలి
రసాన వరశంఖుమర్ధించి పుటము పాత్కొశతంబు పిడకతోఁటి ।
పదుమార్లేయుచు వాడగానీరు గుల్మమునీరు చురుకులవరాన్న.

నిజము । పచ్చగన్నేరు: మ్మ ఫలరసంబుననూరి పిడకలుఫడితోటి పుటములిచ్చి । తేనెనేతితోనిచ్చ తీరువాయువుపక్క శూలరోమ్ము నొప్పి సూటిగాను । రాతినారపదేశు వాత్యలుగోమూత్రమున వేశి దంగేడాకును మధించి । పొదిపి గజపుటాన పొసగించి కల కండ । వెన్నగూర్చుకొనుచు తిన్న సకల । మేహజాలమణచు మే దినిలోనని జెప్పెగు సువరుం మూశ్రీకగఫ:॥ వజ్రమూలికయనసల్లెరు॥ యిశ్చేపత్యం ॥ లవణభస్మం॥ పొంచివుప్పు, వెలిగారం, సర్జక్షారం, సూరాకార్ఠం, పట్కి, శిలాజిత్తు, యివిసమం నిమ్మపండ్లరసాననూరి బిళ్లతట్టి ఎండించి చీలజేశి ౧౦ పిడకిలపుటం, తిరిగి మచ్చకాయరసానను గచ్చాకుతోను పైప్రకారమే పుటమేశి అనుపానములతో ఇచ్చిన వాయువులు, శూలలు, చురుకులు మానును॥ యిచ్చాపత్యం ॥ గీ॥ శంకమును మష్మ పరసాన చల్లలోన । నానవేశెత్తి వుప్పుతో నద్దిచింతే । బలియుకేడ్లపుటం బిడబాగుగాను। శూళ్లలనుపట్టుచుండును సుబ్బరాయ ॥ శేషార్థ ॥ వుప్పునూరిపట్టించేది, వేనీళ్లు అల్లపురసాననిచ్చేది యిశ్చాపత్యం॥ పరంగియోగం. పరంగి ౧౦ ఫ, ఆర్తికరూరం ౫ ఫ, పొడినూరి పైచక్కముక్కలుజేశి దుత్తలోపోశి ఆవునెయ్యి పోలెసుపోశి చీలజేశి ౯ రోజులు పేడదిబ్బలోవూర్చి తీసి వాడుకోనేది. తిమ్మిరము మొదలగు వాయువులు హరించును. కందిపప్పు పాతచింతకాయ పచ్చడిపత్యం. ఫలత్రిగుగ్గులం. త్రిఫలములు ౩ భా, పిప్పళ్లు ౨ భా, త్రిఫలములచే శుద్ధించిన మహిసాక్షి ౫ భా, యివినూరి వుండలుచేశి భక్షించిన భగం ధరాది సకలవ్రణములు మానును. యిశ్చాపత్యం. పూరయోగం. రసపూరం, పటిక, సూరాకారం, మిర్యాలు, యివిసమం నీళ్లతోనూరి వకేమాత్ర కుంకుడుగింజంత సేవించిన వాయువు, రక్తశఘు, నీరు చురుకు మానును॥ యిచ్చాపత్యం॥

వీరమైనం.—వీరం, పూరం, లింగం, వాళం, త్రికటుక ములు, కటుకరోహిణి, వాము, వాయులవంగం, నల్లజిలకర, కురాసానివాము, సన్నరాష్ట్ర, మోడి, ఇవిసమభాగం తేనెతో నూరి శనగగింజ ప్రమాణమాత్ర శేవించేది వాయువులు, జ్వరములహరించును. ఇచ్చాపత్యం. కస్తూరిమాత్ర. కస్తూరిగ, ౨ కుంకమపువ్వుగ।, పచ్చకర్పూరంగ ౪ గోరోజనంగ।, జున్నుగ।, పావుదారగ।, ౨ నకర్పూరంగ ౩ గన్ధంధూరంగ ౮ ఝింగిలీకంగ ౩ త్రియాభారంగ ౩ నల్లజిలకరంగ ౧ కురాసానివాముగ ౧ సదాపాకు ౬ కట్టెలు ఇది ఆకుజముడురసాన నూరిగురిగింజమాత్రలు శేవించేది. వ్యాధి మూర్చిపత్యం. రసవంగమాత్ర. రసం ౧ భా, చల్వమిర్యాలు ౨ భా, రేవలచిన్ని ౨ భా, యివిఅన్నియు ౩ ఝాములు కలియ నూరి పూటకుబేడయెత్తు తేనె అనుపానంతో ౫ రోజులుతినేది. తియ్యపత్యం శఘుసహమేహములబట్టును. చిత్రమూలయోగం ॥ చిత్రమూలం ౩ భా, తెల్లజిల్లేడుచెక్క ౩ భా, పరింగిచెక్క ౨ భా, చూర్నించిపూటకు పాతిక్కతులంచొప్పున తేనెతో ౧౦ రోజులుపుచ్చుకొనేది ౧౩. నవ్వాలను హరించు తియ్యపత్యం. తెల్లబాయమాత్ర ॥ ఇంగిలీకం, విషకంద్రడికలు, రేవలచిన్ని, సఁగారాకారం జీడిగింజలు, నవాసారం ఇవిసమం అన్నిటియెత్తు తెల్లపాయలువేశి ౩ ఝాములునూరి కుంకుడుగింజంత మాత్రలు ౧౦ రోజులుతినేది. యిచ్చాపత్యం శఘులహరించును.—శుద్ధులవిషయం రెండవభాగంలో చూచుకునేది. సంజీవనీవేహాం ॥ లిప్పతీగె శుద్ధించినది ౧౦ ఫ పేన్నేరుగడ్డ ౩ ఫ త్రికటములు ౩ ఫ తాళిశపత్రి అతిమధురం లవంగచెక్క జాపత్రి ద్రాక్ష యాలకలు జటామాంశి జాజికాయ కర్జూరపకాయ ఇవి ఫలంఫలంలెక్కను - పరంగిచెక్క ౫ ఫ యివిఅన్నియుచూర్నించి ౧౫ పలాలుచక్కెర

ముక్కాలు శేరు ఆవుపాలు కలిపి పాకంబట్టి పైచూర్ణంకలిపి ౧౦ పలాలు నెయ్యిపోసి గెలికి ౮ పలాలుతేనెపోసి లేహ్యంవండి పుశి రిక్కాయప్రమాణం సేవించిన వ్రణములు గణకాకలు వ్రణ వాయువులు అజీర్ణములు నూటిపొక్కులు వుండ్లున్న నాభిమం ట దేహవ్రణకులు యివిహరించును. యిచ్ఛాపత్యం. లవణభ స్మం ॥ మంచిపుప్పి, వెలిగారం, సర్జక్షారం, స్ఫూర్తాకారం పటిక, శిలాజత్తు, యివిసమం నిష్కపంక్తరం నానమూరి బిళ్లకట్టి ఎండించి సీ లజేసి ౧౦ పిడకలపుటం తిరిగి. పుచ్ఛకాయరసాను గచ్చాకుతో ను పైప్రకారమే పుటమేసి అనుపానములతో ఇచ్చిన వ్రాయువు లు, శూలలు, చురుకులు, మానును యిచ్ఛాపత్యం. గీ॥ శంక మును దుష్టపరనాసచల్లలోన - నానవేశెత్తి పుప్పితోనద్దిచింత - బలియుపేంళ్లపుటం బిడబాగుగాను - నూలలనుబట్టుచుండును సుబ్బరాయ ॥ సేహార్థం॥ పుప్పనూరిపట్టించేది వేసీళ్ళు అల్లపర సానవిచ్చేది. ఇచ్ఛాపత్యం ॥ కం॥ ఇటువంటిధర్మములుగని - భటువగు సంసారసౌఖ్య ఫలమెరిగినావో - ఘటియించ నగును మోక్షం - బటుమీాదట స్థాయిదొరకు ననియొఫణీంద్రా ॥ సీ॥ ఇటులబలుకుచున్న నింపు పెంపువహించి - యట్టివిషయములను పట్టుగాను - పూర్ణకరుణచాత బోధింపుడనగుదుం. - డిటుల దె ల్పదొణగె పటుతరమున ॥——యిందుమీాదట రెండవసంపుటము చూచుకొతగినది.

ఆశ్వాసాంతము.

సీ॥ ఈపద్యసము దాయమేవరుపఠించినవారికి హారుడిచ్చువైభ వంబు - ఈదివ్యచారిత్రమెవ్వరైన విన్నవారిపాపంబులు బ్బారి పోను - ఈజ్యోతిషగ్రంధమెవరేని వ్రాశినవారల కానందవార్ధిగ

ల్లు - ఈశాస్త్రితాత్పర్య మెవరెరింగించిన నాయురారోగ్యంబుల
తేశయిల్లు - నింకనువిషయగాము నెవరుసాధించిన - కాలధర్మ
ములను చాలదెలిసి - యొప్పుచుందురనుచు జెప్పెనుకడుప్రేమ
సుఖముసంగుమయ్య సుబ్బరాయ ॥ కం॥ వ్రాలాదప్పులుసంగ్రథ
లు - జాలంగలవేనుశబ్ద సంగతులెరుగన్ - గేలింబెట్టకదిట్టక -
పోలంగానొప్పరయ్య బుధజనులారా ॥ గీ॥ రహిఁనుమామహే
శ్వరానుగ్రహమువల్ల - పరమశ్రీగురుకరుణవల్ల - నేరచించిన
ట్టి ఈగ్రంధమునునీకు - నప్పజెప్పినాడ నహికులేంద్ర ॥ కం॥ ఈ
పద్యసముదయముగన - యూపద్రహితుండు చంద్రుడాతారకలున్
జూపట్టువరకుహరుకృప- చేప్రబలగవలయు కడుప్రశిద్ధిగపుడమిన్.

ఉత్సాహవృత్తము-శ్రీయుమామహేశ్వరాజ్ఞ చేజగత్ప్రశిద్ధిగా ।
వ్రాయబూనకన్న సుబ్బరాయపద్యవైఖరీ ।
శ్రేయమైనభూమినాది శేషుకర్పణంబుగా ।
జేయవ్రాసినాడ హెచ్చుశ్రీలొసంగిబ్రోవగన్

గద్య. ఇది శ్రీయుమామహేశ్వ రానుగ్రహంబున - శ్రీమదఖండ
సచ్చిదానంద స్వానుభవాతీతుండగు హస్వమునిగిరి శివరా
మబ్రహ్మేంద్ర గురుస్వాముల వారుపదేసించిన సర్వంబును
విశ్వబ్రహ్మవంశప్పయః పారావారరాకా సుధాకరుండగు
పోకూరు సుబ్బరాయాచార్య తనూభవుండును కామాక్షి
మాంబ గర్భజనితుండునునగు సుబ్బరాయాభిధానుండాని
శేషార్పణంబుగ రచిఇంపబడిన సుబ్బరాయ పద్యంబులను
మానవధర్మప్రదీపికయందు జ్యోతిషసార రూపంబైయనేక
హంశములుగల పూర్వభాగము సమాప్తము.

10181